

Rapport om dyrevelfærdskontrol og dyretransporter

4. oktober 2005

MINISTERIET FOR FAMILIE-
OG FORBRUGERANLIGGENDER
Fødevarestyrelsen

Denne side er til dokumentets kolofon.
Den skrives af Kommunikationssekretariatet og du skal
derfor blot efterlade siden som den er.

Indhold

1	Executive summary	6
2	Baggrund	7
2.1	Introduktion.....	7
2.2	Kommissorium for arbejdsgruppe om dyrevelfærdskontrol og dyretransporter	7
2.2.1	Indledning og baggrund	7
2.2.2	Målsætning.....	7
2.2.3	Arbejdsgruppens (styregruppens) medlemmer	8
2.2.4	Sekretariat	8
2.3	Regeringsgrundlaget	8
3	Organisering af kontrol	9
3.1	Involverede kontrolmyndigheder.....	9
3.2	Terminologi i velfærdskontrollen	9
3.3	Fra fødsel til død	10
4	Besætninger	13
4.1	Organisering af kontrol: hvem og hvordan	13
4.1.1	Fødevarestyrelsen	13
4.1.1.1	Vedr. kvæg.....	15
4.1.1.2	Vedr. svin.....	15
4.1.1.3	Vedr. heste	15
4.1.1.4	Vedr. fjerkræ.....	15
4.1.1.4.1	Æglæggende høner.....	15
4.1.1.4.2	Slagtekyllinger	15
4.1.1.5	Anmeldelse til politi, indskærpelse m.v.	16
4.1.1.6	Sanktioner	17
4.1.2	Plantedirektoratet	18
4.1.3	Privat-praktiserende dyrlæger	18
4.1.4	Besætningsejeres og staldpersonales kvalifikationer.....	18
4.2	Hvad kontrolleres i besætningerne og hvem betaler	19
4.2.1	Fødevarestyrelsen	19
4.2.1.1	5% velfærdsbesøg i kvæg-, svine-, heste- og fjerkræbesætninger.....	19
4.2.1.1.1	Vedr. kvæg	20
4.2.1.1.2	Vedr. svin	20
4.2.1.1.3	Vedr. heste.....	21
4.2.1.1.4	Vedr. fjerkræ	21
4.2.1.2	Særligt om slagtekyllinger.....	21
4.2.2	Plantedirektoratet	22
4.2.3	Privat-praktiserende dyrlæger	22
4.3	Økonomi	23
5	Transport	24
5.1	Organisering af kontrol: Hvem og hvordan	24
5.1.1	Fødevarestyrelsen	24
5.1.1.1	Før transport.....	24

5.1.1.2	Under transport	25
5.1.1.2.1	Samlesteder	25
5.1.1.2.2	Grænsekontrol	26
5.1.1.2.3	Assistance til politi	26
5.1.1.3	Efter transport	26
5.1.1.3.1	Slagteri	26
5.1.1.3.2	Dyrskuer, markeder m.v. (andre samlinger end samlesteder).....	26
5.1.1.3.3	Ankomst til ny besætning.....	26
5.1.1.3.4	Destruktionsanstalter.....	26
5.1.1.4	Anmeldelse til politi, indskærpelse m.v.	27
5.1.1.5	Sanktioner	27
5.1.2	Politikontrol	28
5.2	Hvad kontrolleres ved transport og hvem betaler	29
5.2.1	Generelt.....	29
5.2.2	Før transport.....	30
5.2.2.1	National transport	30
5.2.2.2	International transport.....	30
5.2.2.2.1	Eksport direkte fra besætning.....	31
5.2.3	Under transport	31
5.2.3.1	Politi (landevejskontrol)	31
5.2.3.2	Samlesteder	32
5.2.3.3	Grænsekontrol.....	33
5.2.4	Efter transport	33
5.2.4.1	Slagteri.....	33
5.2.4.1.1	Det levende syn	33
5.2.4.1.2	Særligt om slagtekyllinger	34
5.2.4.2	Dyrskuer, markeder m.v. (andre samlinger end samlesteder)	34
5.2.4.3	Ankomst til ny besætning	34
5.3	Økonomi	35
5.3.1	Fødevarestyrelsen	35
5.3.2	Politikontrol	35
6	Initiativer i velfærdskontrollen	36
6.1	Besluttede initiativer	37
6.1.1	Styrkelse i Fødevarestyrelsen	37
6.1.1.1	Skærpet tilsyn	37
6.1.1.2	Dyreværnsnøglepersoner (kvalitetssupervision)	37
6.1.1.3	Opkvalificering af tilsynsførende dyrlæger	37
6.1.2	Godkendelse af køretøjer til transport af dyr	37
6.1.3	Initiativer i december 2004	38
6.1.3.1	Skærpet transportegnethedsvurdering af dyr på samlesteder og ved eksport... ..	38
6.1.3.2	Afgrænsning af kategorier af dyr der ikke anses for egnede til længere transporter	38
6.1.3.3	Forbedring af forholdene på samlesteder	39
6.1.3.4	Udleveringsrum og -vogne	39
6.1.4	Politi og anklagemyndighed	40
6.2	Forslag til nye initiativer	40

6.2.1	Frekvens af velfærdsbesøg i besætninger	40
6.2.2	Frekvens af opfølgende velfærdsbesøg.....	41
6.2.3	Dyrevelfærdsrejsehold	42
6.2.4	Egenkontrol som element i dyrevelfærdskontrol.....	42
6.2.4.1	Indførelse af egenkontrol i besætninger	42
6.2.4.2	Fødevarerstyrelsens rolle i egenkontrolprogram for dyrevelfærd.....	43
6.2.5	Privat-praktiserende dyrlæger, sundhedsrådgivning og inddragelse i egenkontrol	44
6.2.6	Kontrolrapport.....	44
6.2.7	Frekvens af stikprøvekontrol med køretøjer	44
6.2.8	Certifikat i køretøjer.....	44
6.2.9	Uddannelse af transportører og chauffører	45
6.2.10	Egenkontrol i transportvirksomheder	46
6.2.11	Destruktionsanstalter.....	46
6.2.12	Uddannelse af tilsynsførende dyrlæger.....	46
6.2.13	Udvælgelse til kontrol.....	47
6.2.13.1	Risikoanalyse	47
6.2.13.2	Risikoparametre	47
6.2.14	Dyreværnsregister	47
6.2.15	Sanktioner	48
6.2.15.1	Mulighed for at give påbud	48
6.2.15.2	Administrative bøder.....	48
6.2.15.3	Fratagelse af transportørs autorisation	49
6.2.16	Muligheder for øget brugerfinansiering.....	49
7	Referencer.....	49
8	Tabeller.....	50
8.1	Tabel 1. Beskrivelse af kontrol af dyrevelfærd i besætninger (kvæg, svin, hest, æglæggende høns og slagtekyllinger), ved eksport af dyr direkte fra besætning, på samlesteder, ved grænsekontrol, i forbindelse med landevejskørsel, ved ankomst til slagteri, ny besætning, dyrskue og marked m.v. samt på destruktionsanstalter tilligemed administrative kontrolopgaver i 2004.....	50
8.2	Tabel 2. Oversigt over ”minimumsstrafpositioner” og Rigsadvokatens bemærkninger til straffniveauet (besætninger).....	54
8.3	Tabel 3. Oversigt over ”minimums-strafpositioner” samt Rigsadvokatens bemærkninger til straffniveauet (transport).....	56
	Bilag.....	59
	Bilag 1: Produktionsfakta.....	59
	Bilag 2: Lovgivning	61

1 Executive summary

Denne rapport beskriver den velfærdskontrol, der foretages af landbrugsdyr (kvæg, svin, æglæggende høner, slagtekyllinger) og heste i besætninger og i forbindelse med transport. Væsentlige aktører i kontrollen er fødevareregionerne, og politiet. Der redegøres for organisering af kontrollen (hvem der foretager kontrol og hvordan den foregår), hvad der kontrolleres, samt hvem der betaler herfor.

Der redegøres for allerede besluttede initiativer til forbedring af dyrevelfærd, i.e. skærpet tilsyn med fødevareregionerne, udpegning af dyreværnsnøglepersoner i fødevareregionerne, opkvalificering af medarbejdere i Fødevarestyrelsen, drøftelse af behovet for præcisering af reglerne for godkendelse af køretøjer til transport af dyr overfor synsvirkomhederne, skærpelse af transportegnethedsvurderingen af dyr på samlesteder og ved eksport, kriterier til afgrænsning af kategorier af dyr uegnede til længere forsendelser, initiativer vedr. forbedring af forholdene og kontrolmulighederne på samlesteder, en anmodning til Dyreværnsrådet om at udtale sig om forholdene i forbindelse med brug af udleveringsrum og -vogne.

Herudover diskuteres i kapitel 6 et katalog over mulige, nye såvel kort- som langsigtede initiativer til styrkelse af dyrevelfærden. For en række tiltag redegøres for fordele og ulemper ved de enkelte initiativer, samt, i det omfang det er muligt, overslag over økonomiske aspekter.

Initiativerne omfatter diskussion af mulig etablering af et dyrevelfærdsrejsehold, eventuel øget stikprøvekontrol i besætninger, gennemførelse af flere opfølgende besøg i besætninger på foranledning af meddelte indskærpelser, fastlæggelse af yderligere faglige retningslinjer for fødevareregionernes anvendelse af indskærpelser og politianmeldelser i besætninger samt kriterier for udvælgelse af besætninger til opfølgende besøg (i.e. styrkelse af dokumentation af og ensartethed i fødevareregionernes kontrolarbejde), indførelse af påbud som en sanktionsmulighed i andet end slagtekyllingebesætninger, indførelse af brugerbetaling for velfærdsbesøg og opfølgende besøg i besætninger, intensiveret stikprøvekontrol af dyretransporter udført af henholdsvis fødevareregionerne (rampekontrol) og politi (landevejskontrol), nemmere adgang til fratagelse af transportvirkomheders autorisation, en indledende sondering af de praktiske kontrolmuligheder i relation til destruktionsanstalterne, etablering af et ”dyreværnsregister” i Fødevarestyrelsen over personer, der har overtrådt dyreværnslovgivningen, samt udbygning af det eksisterende ”dyrlægerregister” med oplysninger om dyrlægers overtrædelser af dyreværnslovgivningen.

På længere sigt arbejdes der videre med muligheden for at indføre krav om egenkontrolprogrammer i besætninger og transportvirkomheder, inddragelse af privat-praktiserende dyrlæger i overvågning af besætningsejers egenkontrolprogram i sammenhæng med sundhedsrådgivningsaftale, tilsyn fra fødevareregionerne med privat-praktiserende dyrlægers indsats vedr. besætningers egenkontrolprogram, etablering af velfærdskontrol på destruktionsanstalter, en forbedring af den risikobaserede udvælgelse til kontrol af såvel besætninger som dyretransporter (i kraft af en evaluering af risikoparametre samt en overordnet opprioritering af

risikoanalysens elementer), forbedret uddannelse af kontrolpersonale (i.e. tilsynsførende dyrlæger) samt udvidelse af sanktionsmulighederne ved overtrædelse af dyreværnslovgivningen.

2 Baggrund

2.1 Introduktion

Familie- og Forbrugerministeriets departement har med skrivelse af 14. juni 2005 nedsat en arbejdsgruppe, der skal foretage en analyse af dyrevelfærdskontrollen og af kontrollen med dyretransporter. Arbejdsgruppen har nedennævnte kommissorium.

2.2 Kommissorium for arbejdsgruppe om dyrevelfærdskontrol og dyretransporter

2.2.1 Indledning og baggrund

Sagen med transport af smågrise fra en svinebesætning ved Præstø til Sydtyskland samt resultaterne af velfærdskontrollen i svinebesætninger har aktualiseret spørgsmålet om kontrollen med dyrevelfærd.

Lovgivningen om dyrevelfærd hører under Justitsministerens område. Kompetencen til at udøve kontrol er, når det drejer sig om landbrugets dyr, for størstedelens vedkommende placeret i Fødevarestyrelsen. Styrelsen gennemfører kontrol i besætninger, under transport og på slagteri. Herudover forestår politiet landevejskontrol af transportbestemmelserne. Endelig har de privat-praktiserende dyrlæger i udøvelsen af deres gerning en grundlæggende pligt til at overvåge og gribe ind til sikring af dyrs velfærd.

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik d. 27. maj 2005 en aftale om Danmarks Fødevarerforsknings økonomiske rammer, Fødevarestyrelsens struktur og Fødevareloven.

Af aftalen fremgår, at der skal gennemføres:

”...en undersøgelse af dyrevelfærdskontrollen, herunder frekvensen for kontrollen, antallet af opfølgende tilsyn samt mulighederne for at inddrage og ansvarliggøre de privat-praktiserende dyrlæger.

Endvidere analyseres dyrlægernes kontrol, ansvar og rolle i forbindelse med dyretransporter.”

2.2.2 Målsætning

Der udarbejdes en analyse, hvori indgår:

- En beskrivelse af dyrevelfærdskontrollen sådan som den foregår i dag, herunder frekvensen for kontrollen, antallet af opfølgende tilsyn samt identifikation af evt. problemområder
- En gennemgang af de tilsynsførende dyrlægers rolle og kontrolopgaver ved dyretransporter og en belysning af deres ansvar i den forbindelse.

- En analyse af omkostningerne ved dyrevelfærdskontrollen, herunder mulighederne for at anvende brugerfinansiering.
- En analyse af de privat-praktiserende dyrlægers besætningsaktiviteter og mulighederne for i højere grad at inddrage og ansvarliggøre de privat-praktiserende dyrlæger i dyrevelfærdskontrollen.

Analysen gennemføres sideløbende med analysen af fødevare- og veterinærkontrollen.

2.2.3 Arbejdsgruppens (styregruppens) medlemmer

Arbejdsgruppen, der virker som styregruppe, består af repræsentanter fra Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes departement, Justitsministeriet og Fødevarestyrelsen. Arbejdsgruppens sammensætning er som følger:

- Afdelingschef Esben Egede Rasmussen, Familie- og Forbrugerministeriets departement
- Kontorchef Anne Tønnes (afløst af Torben Jensen), Justitsministeriet
- Veterinærdirektør Preben Willeberg, Fødevarestyrelsen
- Kontorchef Mikkel Sune Smith, Familie- og Forbrugerministeriets departement
- Kontorchef Birte Broberg, Fødevarestyrelsen

Formandskabet varetages af afdelingschef Esben Egede Rasmussen.

Arbejdsgruppen (styregruppen) betjenes af et sekretariat nedsat i Fødevarestyrelsen.

2.2.4 Sekretariat

Sekretariatet består af:

- Chefkonsulent Per Henriksen, Fødevarestyrelsen
- Fuldmægtig Birgit Gottlieb, Familie- og Forbrugerministeriets departement
- Dyrlæge Søren Kent Pedersen, Fødevarestyrelsen
- Dyrlæge Susanne K. Larsen, Fødevarestyrelsen
- Fuldmægtig, Christina Pontoppidan, Økonomikontoret, Fødevarestyrelsen
- Fuldmægtig Rikke Søgaard Berth, Justitsministeriet

Arbejdsgruppen afleverer sin endelige analyse til Familie- og Forbrugerministeriets departement primo oktober 2005.

2.3 Regeringsgrundlaget

Regeringen prioriterer dyrevelfærd højt og har som klar politisk målsætning at forbedre forholdene for dyrene. Dette er udtrykt som følgende i regeringsgrundlaget:

”I et rigt samfund som det danske har vi råd til at behandle vores dyr ordentligt. Regeringen vil fortsat arbejde for at forbedre EU-reglerne om transport af dyr. Indtil dette sker, ønsker regeringen, at Danmark på egen hånd – inden for EU-rettens rammer - skal gå foran og sikre den bedst mulige beskyttelse af dyrene under transport. Regeringen vil fastsætte regler om

otte timers maksimal transporttid af særligt sårbare dyr, og om indretningen af såkaldte samlesteder, hvor dyr omlæsses navnlig med henblik på eksport. Regeringen vil søge at opnå frivillige brancheaftaler om transport af dyr.”

Allerede i regeringens handlingsplan for bedre dyrevelfærd ”Dyrs velfærd – vores ansvar, april 2002” blev der redegjort for den brede fremadrettede indsats og kommende initiativer, som vil blive taget på såvel internationalt som nationalt plan.

3 Organisering af kontrol

3.1 Involverede kontrolmyndigheder

Dyrevelfærdslovgivningen hører under Justitsministerens område, og det er således Justitsministeriet, der har ansvaret for lovgivningen på området. Hovedparten af kontrollen foretages af Fødevarestyrelsen og fødevareregionerne, der har den veterinærfaglige ekspertise på området. Desuden foretages en del af kontrollen af transportreglerne af politiet.

3.2 Terminologi i velfærdskontrollen

Der anvendes i beskrivelsen af kontrollen en terminologi, hvis overordnede elementer kan beskrives som følger:

”Velfærdskontrol” anvendes meget bredt om offentlig kontrol af overholdelse af dyrevelfærdsbestemmelser, enten i form af besætningskontrol, eller i form af kontrol af forholdene for dyr under transport eller dyr på slagterier.

”Besætningskontrollen” består af en ”stikprøvekontrol”, hvilket betyder, at der årligt skal udpeges en vis procentdel (=stikprøve) af besætningerne, hvor der udføres kontrol med overholdelse af alle de dyrevelfærdsbestemmelser, der er relevante for den pågældende dyreart. Det fremgår af Justitsministeriets bestemmelser, at stikprøven skal være på mindst 5% af alle besætninger med mere end 10 landbrugsdyr eller heste, og derfor omtales besætningskontrollen ofte som ”5%-stikprøvekontrollen” eller blot ”5%-kontrollen”.

Når der udpeges besætninger til 5%-stikprøvekontrol, sker det for en del af besætningerne på baggrund af risikoparametre – f.eks. besætningsstørrelse eller produktionsform – og der er således tale om en ”risikobaseret stikprøvekontrol”. Nogle af besætningerne udpeges dog helt tilfældigt, idet der er behov for at vurdere effekten af risikoparametrene.

Kontrollen af besætningerne foregår ved, at fødevareregionerne foretager kontrol i den enkelte besætning og gennemgår forholdene der, og dette omtales under et som fødevareregionernes ”velfærdsbesøg”.

Kontrol med bestemmelserne om beskyttelse af dyr under transport omfatter kontrol af dyrs ”transportegnethed” forud for enhver eksport af dyr til andre EU-lande og tillige kontrolleres alle dyrs transportegnethed i forbindelse med ankomst til slagterier og samlesteder.

Herudover udføres også i visse sammenhænge ”stikprøvekontrol” med transportforholdene, hvorved forstås, at der hvert år skal udføres et bestemt antal kontroller (=stikprøver), hvor der udover vurdering af dyrenes transportegnethed, foretages en gennemgang af transportmidlets indretning, ledsagedokumenter m.m. Udpegningen af de transportere, der underkastes stikprøvekontrol, kan være ”risikobaseret” – f.eks. kan lange transportere af slagtedyrr være en risiko-parameter.

3.3 Fra fødsel til død

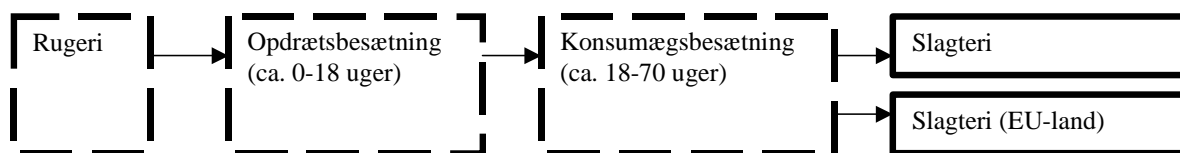
Nedenfor beskrives, hvem der udfører den velfærdskontrol, som dyr (kvæg, svin, heste, æglæggende høner, slagtekyllinger) eksponeres for på forskellige lokaliteter og tidspunkter i deres livsforløb, i.e. et ”flow-chart” fra dyrets fødsel til død. Der anvendes følgende symboler i flow-chartsene:

- Kontrol: politiets landevejskontrol eller politimyndigheder i andre EU-lande (stikprøve)
- ▭ Kontrol: Fødevarestyrelsen eller veterinærmyndigheder i andre EU-lande
- ▭ Fødevarestyrelsens stikprøvekontrol samt privatpraktiserende dyrlægers sundhedsrådgivnings- ogad hoc -besøg.
- ▭ Fødevarestyrelsens stikprøvekontrol, Plantedirektoratets øremærkekontrol samt privatpraktiserende dyrlægers sundhedsrådgivnings- ogad hoc -besøg.
- ▭ Kontrol: ingen
- ▭ Udland

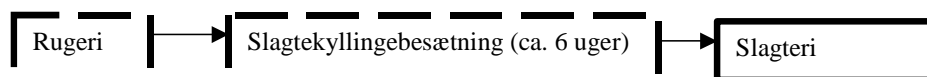
For alle dyr gælder, at de kan blive leveret direkte til en destruktionsanstalt fra en besætning, hvor de er selvdøde eller aflivede.

Æglæggende høner og slagtekyllinger opdrættes typisk i henholdsvis 3 og 2 besætninger, inden de leveres til slagteri. Der er fuldstændig velfærdskontrol i slutningen af produktionsforløbet (på slagteri), mens kontrollen er mere variabel i størstedelen af dyrenes levetid og under landevejstransport:

Æglæggende høner:

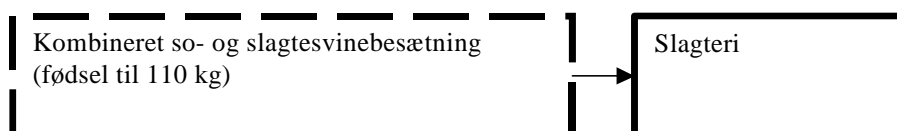

Slagtekyllinger:

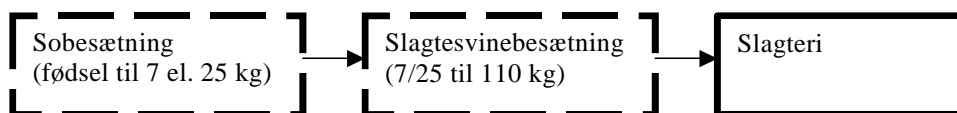

Af nedenstående scenarier for svin fremgår det, at svin typisk befinder sig i 1-3 besætninger, inden de leveres til slagteri. Der er fuldstændig velfærdskontrol i slutningen af produktionsforløbet (på slagteri) og i forbindelse med omlæsning på samlested samt ved eksport, mens kontrollen er mere variabel i størstedelen af grisens levetid i besætningen og under landevejs-transport. Det bemærkes, som supplement til nedenstående scenarier, at udover smågrise (scenario IV) transporteres også en del søer og slagtesvin over samlesteder, med henblik på slagting i udlandet.

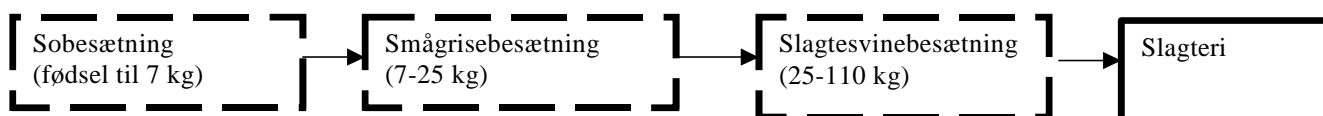
Slagtesvin (scenario I):

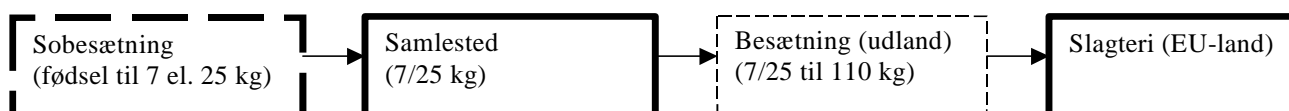
Slagtesvin (scenario II):

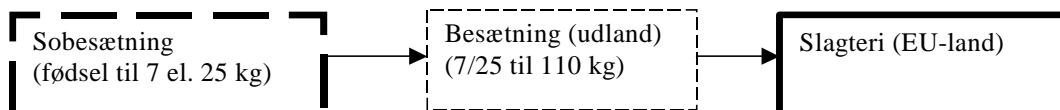
Slagtesvin (scenario III):

Slagtesvin (scenario IV):

Slagtesvin (scenario V):

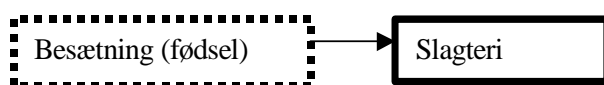
For kvæg gør det sig tilsvarende gældende, at malkekvæg og slagtekvæg typisk befinder sig i henholdsvis 1 og 1-2 besætninger, inden de leveres til slagteri. Der er fuldstændig velfærdskontrol i slutningen af produktionsforløbet (på slagteri) og i forbindelse med omlæsning på samlested, ved eksport samt ved ophold på dyrskue m.v., mens kontrollen er mere variabel i

størstedelen af kvægs levetid i besætningen og under landevejstransport. I andre tilfælde, f.eks. i forbindelse med græsning, er der ingen velfærdsmæssig kontrol:

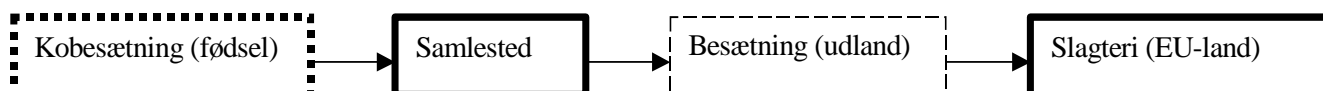
Slagtekalv (scenario I):

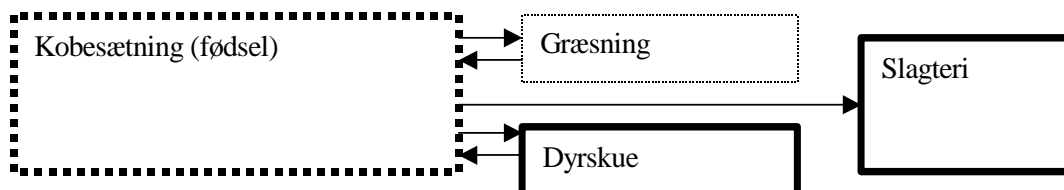
Slagtekalv (scenario II):

Slagtekalv (scenario III):

Malkeko (scenario I):

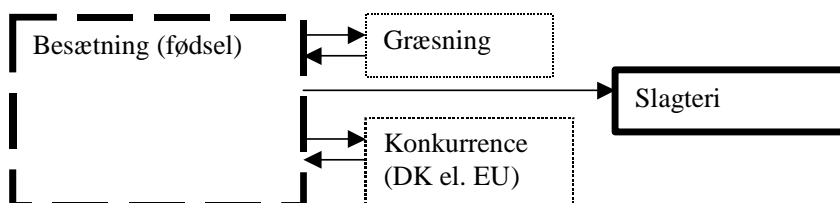

Malkeko (scenario II):

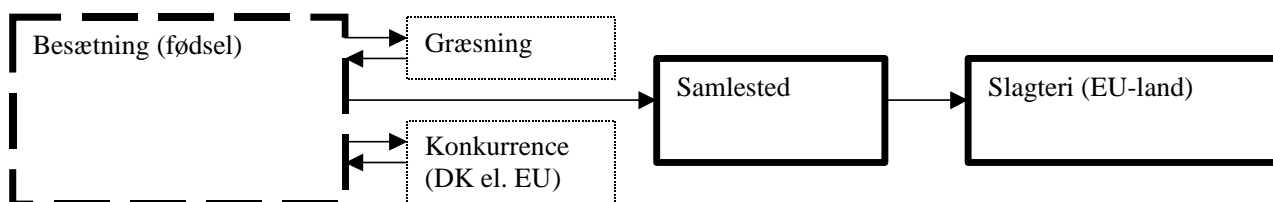

For heste kan følgende typiske scenarier opstilles:

Hest (scenario I):

Hest (scenario II):

Heste transporteres hovedsageligt til periodiske lokaliteter, såsom dyrskuer, konkurrencer, udstillinger, kåringer, ridestævner, ringridning, træning, bedækning, græsning m.v. Generelt gælder det, at velfærdskontrollen er variabel i størstedelen af hestes levetid i besætningen og under landevejstransport. For heste, som ikke leveres til destruktionsanstalt, men bliver slagtet, er der fuldstændig velfærdskontrol i slutningen af livsforløbet (på slagteri), ligesom det er tilfældet ved omlæsning på samlested og ved eksport.

I de følgende afsnit vil de involverede myndigheders og parters kontrol blive gennemgået særskilt.

4 Besætninger

4.1 Organisering af kontrol: hvem og hvordan

4.1.1 Fødevarestyrelsen

Fødevarestyrelsen og fødevareregionerne har til opgave at planlægge og udføre velfærdskontrol i mindst 5% af alle besætninger med flere end 10 landbrugsdyr (kvæg, svin, får, geder, pelsdyr, æglæggende høner, slagtekyllinger, ænder, kalkuner og gæs) og heste. Kontrollen med heste omfatter både landbrugsmæssigt opdræt (stutterier, slagteheste), træningsstalde,

rideskoler og hobbyprægede hestehold. Kontrollen foretages uanmeldt. Besætninger udpeget til velfærdskontrol skal kontrolleres, med mindre de er ophørte. Efter 2 forgæves besøg kan der dog varsles kontrolbesøg med højst 48 timers frist. Kontrollen skal i videst muligt omfang integreres med anden eksisterende kontrol.

Udvælgelse af besætninger til kontrol sker dels ved tilfældig udpegning i CHR-registeret, dels ved risikobaseret udpegning på baggrund af relevante risikoparametre. Formålet med risikobaseret udpegning er at målrette og effektivisere kontrollen. Elementer indeholdende relevante risikoparametre, som er umiddelbart tilgængelige for Fødevarestyrelsen, er:

- CHR
- Besætningskontroldatabasen (BEKO) med info om overtrædelse af mærkningsreglerne
- VetStat indeholdende oplysninger om de enkelte besætningers medicinforbrug

I 2005 vil der blive udarbejdet en skriftlig og konkluderende vurdering af de oprindelige parametre fra 2004 m.h.t. deres fremtidige anvendelighed. Oplysninger om risikoparametre hentet fra samlesteder, destruktionsanstalter, Plantedirektoratets kontrol, den veterinære kødkontrol og privat-praktiserende dyrlægers sundhedsrådgivningsaftaler forventes ligeledes at kunne være nyttige på sigt, men er ikke på nuværende tidspunkt anvendelige til risikobaseret udpegning i Fødevarestyrelsen.

Under kontrolbesøget udfyldes en tjekliste, der består af en skematisk opstilling af de regler, som skal kontrolleres. Måling af lysforhold eller opmåling af huse, stier, bokse m.m. kan også blive foretaget, hvor det vurderes nødvendigt. Kontrolbesøget afsluttes med udarbejdelse af en kontrolrapport, som afleveres til den besætningsansvarlige. Af kontrolrapporten fremgår eventuelle bemærkninger, herunder om hvorvidt der er behov for senere fremsendelse af et brev til besætningsejeren med en indskærpelse af forhold, der ikke er i overensstemmelse med gældende regler på området, og som af praktiske grunde ikke kan skrives i kontrolrapporten i tilslutning til kontrollen.

Fødevarestyrelsen har ansvaret for, at fødevareregionernes gennemførelse af kontrollen koordineres med henblik på at opnå den størst mulige ensartethed i kontrollen. Koordineringen af fødevareregionernes kontrol foregår på flere forskellige måder:

- på veterinærchefmøder, hvor der drøftes aktuelle emner og problemstillinger i forbindelse med fødevareregionernes kontrol,
- på ERFA-gruppemøder med deltagelse af de tilsynsførende dyrlæger fra fødevareregionerne og sagsbehandlere fra Fødevarestyrelsen. Grupperne udveksler praktiske erfaringer og drøfter herunder generelle problemer og problemløsninger i relation til kontrollen,
- på temadage for de tilsynsførende dyrlæger i fødevareregionerne, som fører kontrol med de pågældende velfærdsbestemmelser. På tema-dagene gives der rum for en bred faglig drøftelse, herunder med indlæg af sagkyndige personer,

- i forbindelse med Fødevarestyrelsens årlige supervision af alle fødevareregioner, bl.a. på dyreværnsområdet,
- i forbindelse med kvalitetssupervision, der er indført i 2005, og som indebærer, at den tilsynsførende dyrlæges kontrolindsats superviseres af den nærmeste chef i forbindelse med konkret udførelse af kontrol,
- ved årlig opdatering af kontrolvejledninger, som er redskaber for udførelse af kontrollen med henblik på en ensartet håndtering af de forhold, der konstateres i forbindelse med velfærdskontrollen.

4.1.1.1 Vedr. kvæg

I 2004 var den risikobaserede udpegning af kvægbesætninger baseret på store kalvebesætninger, besætninger der i 2003 havde fået foretaget såkaldt "bilag 2-besøg" (jf. kap. 4.1.2) samt besætninger udtrukket til medicinkontrol.

4.1.1.2 Vedr. svin

I 2004 var den risikobaserede udpegning af svinebesætninger baseret på store sobesætninger og besætninger udtrukket til medicinkontrol.

4.1.1.3 Vedr. heste

I 2004 blev halvdelen af de besætninger, der skulle kontrolleres, udpeget centralt af Fødevarestyrelsen, mens fødevareregionerne selv skulle udpege den anden halvdel, herunder alle kendte hestehandlere.

4.1.1.4 Vedr. fjerkræ

4.1.1.4.1 Æglæggende høner

Alle buranlæg med æglæggende høner kontrolleres årligt. Derudover kontrolleres en 5% stikprøve af alternative besætninger, dog mindst 50 besætninger, årligt. Ved udvælgelse af alternative besætninger kan der også fremover ske udvælgelse af besætninger med under 350 æglæggende høner, der ikke er omfattet af bestemmelserne i bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner, men som kontrolleres for overholdelse af de almindelige bestemmelser i dyreværnsloven og mindstekravs bekendtgørelsen.

4.1.1.4.2 Slagtekyllinger

Der udføres årligt 5% stikprøvekontrol af slagtekyllingebesætninger, dog skal mindst 50 besætninger kontrolleres. Konstatering af et stort antal trædepudesvidninger kan, udover at være et velfærdsproblem i sig selv, betragtes som en risikoparameter for andre utilstrækkelige forhold i besætningen af betydning for kyllingernes velfærd. Kontrol af trædepudesvidninger er allerede et krav i lovgivningen, og alle hold, der indleveres til slagtning, skal kontrolleres for forekomsten af trædepudesvidninger, ligesom der skal ske opfølgning i besætninger, der overskrider nogle nærmere definerede grænser.

4.1.1.5 Anmeldelse til politi, indskærpelse m.v.

I vurderingen af alvoren af overtrædelser af dyreværnslovens bestemmelser sondres der i overensstemmelse med dyreværnslovens terminologi mellem ”væsentlig ulempe”, ”uforsvarlig behandling”, ”groft uforsvarlig behandling” og ”mishandling”.

”Væsentlig ulempe” er forhold, der ikke kan betegnes som uforsvarlige, men som er til gene for dyrenes velfærd. F.eks. stilles der i lovgivningen krav om, at udstyr til fodring og vanding skal være udformet og anbragt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand. I situationer, hvor denne bestemmelse ikke er opfyldt, f.eks. fordi fodertrug er anbragt, sådan at der nemt sker forurening med jord eller gødning, vil der normalt være tale om, at forholdet vurderes som ”væsentlig ulempe”.

”Uforsvarlig behandling” af dyr er forhold, hvor dyrlægen i henhold til dyreværnslovens § 20 - i modsætning til ved ”groft uforsvarlig behandling” - ikke har en forpligtigelse til at anmelde forholdet til politiet, hvis det rettes straks. Som eksempel kan nævnes forvoksede klove hos kvæg, hvor en klovbeskæring er nødvendig for at undgå, at klovene bliver så lange, at dyret lider i en grad, hvor forholdet betragtes som ”groft uforsvarlig behandling”.

”Groft uforsvarlig behandling” af dyr er forhold, som dyrlægen i henhold til dyreværnslovens § 20 altid skal anmelde til politiet. Et eksempel kan være afhorning af kalve uden at en dyrlæge forud for afhorningen har foretaget bedøvelse.

”Mishandling” er endnu alvorligere end ”groft uforsvarlig behandling” og kan f.eks. være vanrøgtssager, hvor dyr er døde af sult og tørst pga. manglende pasning.

Hvis en besætningsejer ikke efterlever lovgivningen på dyreværnsområdet, har fødevareregionen mulighed for at give en indskærpelse eller at anmelde besætningsejeren til politiet, jf. § 20 i dyreværnsloven. En indskærpelse er en præcisering af de gældende regler og kan omhandle forhold af meget forskellig karakter.

Hvis der er tale om uforsvarlige forhold, hvor forholdet ikke er groft, kan det indskræpes overfor besætningsejeren, at det skal rettes. Afhængig af forholdets karakter kan det i nogle tilfælde rettes i forbindelse med kontrolbesøget, mens der i andre tilfælde foretages opfølgende kontrol for at konstatere, om forholdet er blevet rettet. Hvis det i forbindelse med den opfølgende kontrol viser sig, at forholdet ikke er rettet, skal fødevareregionen anmelde besætningsejeren til politiet. I besætninger med slagtekyllinger kan fødevareregionen i visse tilfælde give påbud, som der skal følges op på, og hvor der indgives politianmeldelse, hvis påbudet ikke følges.

Groft uforsvarlige forhold skal, som ovenfor anført, altid anmeldes til politiet. Hvis der, udover det groft uforsvarlige forhold, også er andre ikke-groft overtrædelser, vil disse normalt blive inkluderet i politianmeldelsen, selvom de isoleret set kun ville have givet anledning til en indskærpelse.

Der er ikke faste kriterier for hvilke indskærper, der efterfølgende giver anledning til et opfølgende besøg, og hvilke der ikke gør. Der vil dog ofte være tale om at indskærpelse af

forhold angående selve dyrene følges op af et opfølgende besøg, mens forhold vedr. tekniske installationer, hvor f.eks. en kvittering for installation af alarmanlæg anses for tilstrækkelig dokumentation, eller forhold, der rettes op under velfærdsbesøget, ikke medfører et opfølgende kontrolbesøg. I den sammenhæng indgår tillige et ressourcemæssigt aspekt i fødevareregionernes overvejelser.

4.1.1.6 Sanktioner

Det følger af dyreværnslovens § 28, stk. 1, at straffen for vanrøgt og uforsvarlig behandling af dyr er bøde eller fængsel i op til 1 år, mens straffen for mishandling af dyr er fængsel i op til 1 år – og i gentagelsestilfælde op til 2 års fængsel. Overtrædelse af regler udstedt i medfør af dyreværnsloven kan straffes med bøde eller op til 4 måneders fængsel. Med henblik på generelt at skærpe bødeniveauet i sager om overtrædelse af dyreværnslovgivningen blev dyreværnsloven ændret med ikrafttræden den 1. juli 2003. I forbindelse med lovændringen blev der endvidere indsat en bestemmelse i § 28 om, at det ved udmåling af straf efter dyreværnsloven eller bekendtgørelser udstedt med hjemmel i loven skal anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

I tabel 2 (side 52) ses en oversigt over de ”minimums-strafpositioner”, der ifølge forarbejderne til lovændringen i 2003 kan tjene som et udgangspunkt for retsanvendelsen, samt de bemærkninger til straffniveauet, som Rigsadvokaten afgav i forbindelse med sin redegørelse fra januar 2005 om effekten af lovændringen i 2003. Rigsadvokaten konkluderede i sin indberetning, at de forhøjelser af bødeniveauet, der var tilsigtet med ændringen af dyreværnsloven, har haft virkning i praksis, og at reglerne anvendes i overensstemmelse med tilkendegivelserne i forarbejderne til loven.

Ud over dyreværnslovens § 28 om bøde- og frihedsstraf giver dyreværnslovens § 29 domstolene mulighed for at frakende den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, retten til at beskæftige sig med dyr. Frakendelsen kan idømmes for en periode eller indtil videre, og den kan omfatte enkelte dyrearter eller alle dyr.

Med henblik på i øvrigt at styrke politiets og anklagemyndighedens arbejde i dyreværnssager blev der i 2004 udarbejdet en manual for politikredsene om behandling af dyreværnssager. Herudover er der afholdt kursus om dyreværnslovgivningen for de medarbejdere i politikredsene, som beskæftiger sig med dyreværnssager.

Endvidere har Justitsministeriet udsendt cirkulæreskrivelse af 14. april 2005 om styrkelse af samarbejdet mellem fødevareregionerne og politikredsene i dyreværnssager. Det følger bl.a. heraf, at politikredsene i hver fødevareregion mindst én gang årligt skal afholde et møde med fødevareregionen, samt at der søges etableret en kontaktpersonordning med deltagelse af lokale eller landsdækkende dyreværnsorganisationer.

Ifølge EU-bestemmelser om landbrugsstøtte skal overtrædelse af dyreværnsbestemmelser fra d. 1. januar 2007 indgå i den såkaldte ”cross-compliance”-kontrol. Det vil sige, at der ved overtrædelse af visse dyreværnsbestemmelser kan ske reduktion eller fratagelse af f.eks. hek-

tarstøtte, afhængigt af visse nærmere fastsatte kriterier for vurderingen af overtrædelsens alvor.

4.1.2 Plantedirektoratet

I besætninger med produktionsdyr udfører Plantedirektoratet kontrol med mærkningspræmiebestemmelserne (øremærkekontrol) for Fødevarestyrelsen. Alle udpegede besætninger (kvæg, får, ged) skal som udgangspunkt besøges uanmeldt, heraf dog mindst 50%. Hvis et kontrolbesøg er varslet, skal det aflægges indenfor 48 timer. Øremærkekontrollen foretages på baggrund af risikobaseret udvælgelse, som udføres af Fødevarestyrelsen. Hvis flere end 20% af dyrene i en besætning ikke opfylder mærkningslovgivningen, idet der eksempelvis står dyr i besætningen, som aldrig er mærket, har tabt et øremærke eller ikke er opført på besætningslisten, har Plantedirektoratet pligt til at kontakte den lokale fødevareregion, som herefter aflægger et såkaldt ”bilag 2-besøg”, der i 2004 var en af risikoparametrene ved udpegning af kvægbesætninger.

4.1.3 Privat-praktiserende dyrlæger

Ud fra data i Fødevarestyrelsens dyrlægeregister skønnes det, at der er 1.200 privatpraktiserende dyrlæger i Danmark, hvoraf ca. 500 er fuldtidsbeskæftigede med produktionsdyr, og ca. 700 overvejende er beskæftiget med behandling af familiedyr som hunde, katte og heste. Det må antages, at der i langt hovedparten af de erhvervmæssige besætninger bliver aflagt dyrlægebesøg mere end én gang årligt, typisk i forbindelse med sygdom og et behov for udlevering/ordination af receptpligtige lægemidler eller i forbindelse med en sundhedsrådgivningsaftale.

4.1.4 Besætningsejeres og staldpersonales kvalifikationer

Der undervises i dyrs adfærd og velfærd på landmandsuddannelsen, jf. bekendtgørelse om uddannelse til faglært landmand (landbrugets grunduddannelse). Der afsættes 3½ uger til faget ”Biologi og natur” på skolemodul 1b og 2, hvor emnerne genetik, bioteknologi, anatomi, fysiologi, adfærd og velfærd samt økologi og naturpleje indgår. I alt udgør skoleundervisningen 1 år, mens uddannelsen er normeret til ca. 3½ år. Der er allerede nu visse uddannelsesmæssige krav i form af driftslederkursus (modul 3) til personer, der ønsker at overtage en landbrugsejendom i.e. det såkaldte ”grønne bevis”. Dette medfører, at besætningsejeren i de fleste tilfælde må antages at have modtaget nogen uddannelse i dyrevelfærd.

For så vidt angår staldpersonale følger det af bekendtgørelsen om beskyttelse af landbrugsdyr, at dyrene skal passes af personer, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikation og den relevante faglige viden, således at dyrene kan passes forsvarligt. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen om beskyttelse af svin, at svineproducenter skal sikre sig, at de personer, de ansætter eller beskæftiger til at passe svin, har modtaget instruktion og vejledning om lovgivningen om beskyttelse af svin. Der stilles således ikke krav om at staldpersonalet skal have modtaget egentlig uddannelse.

4.2 Hvad kontrolleres i besætningerne og hvem betaler

4.2.1 Fødevarestyrelsen

4.2.1.1 5% velfærdsbesøg i kvæg-, svine-, heste- og fjerkræbesætninger

Der findes såvel generel dyreværns mæssig regulering af besætninger med landbrugsdyr som regulering, der retter sig mod den enkelte dyreart. Den generelle regulering findes særligt i dyreværnsloven og bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr.

Dyreværnsbestemmelser, der angår flere dyrearter, findes i lov om forbud mod slagting og aflivning af produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, samt i bekendtgørelserne om henholdsvis afhorning, om slagting og aflivning af dyr samt om halekupering og kastration af dyr.

Den artsspecifikke regulering for svin findes i bekendtgørelse om beskyttelse af svin, lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte, samt lov om udendørs hold af svin. Specifikke velfærdsbestemmelser for kalve op til 6 måneder er fastsat i bekendtgørelse om beskyttelse af kalve. For fjerkræ findes såvel en lov og en bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger, samt en bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner.

Det er karakteristisk for området, at en ganske betydelig del, særligt af den artsspecifikke regulering, er indført siden begyndelsen af 1990'erne.

Reguleringen er i et vist omfang gennemførelse af EU-regler, særligt direktiverne om mindstekrav til beskyttelse af henholdsvis landbrugsdyr, svin, kalve og æglæggende høner. Det bemærkes, at der for tiden forhandles et direktivforslag om slagtekyllinger.

For så vidt angår kontrol af overholdelsen af velfærdsreglerne for hold af landbrugsdyr og heste, har der siden 1. januar 2004 været krav om, at Fødevarestyrelsen skal udføre stikprøvekontrol (den såkaldte "velfærdskontrol") i mindst 5% af alle besætninger med mindst 10 landbrugsdyr eller heste, der ikke holdes til landbrugsmæssigt formål, jf. § 1, stk. 1, i stikprøvebekendtgørelsen. Justitsministeriet har den 6. januar 2004 udsendt en cirkulæreskrivelse til fødevareregionerne om bekendtgørelsen. Før 2004 omfattede kravet om stikprøvekontrol 2% af besætninger med svin og kalve, alle buranlæg med æglæggende høner, samt 5% af alternative besætninger (dog mindst 50 stk.) med æglæggende høner, og ligeledes 5% (mindst 50 stk.) af besætninger med slagtekyllinger. Bortset fra slagtekyllinger (hvor hele lovgivningen er national), var kontrollen rettet mod EU-baserede regler.

Stikprøvekontrollen omfatter ifølge bekendtgørelsens §§ 4-6 bl.a. dyreværnsloven, regler, der udfærdiges med hjemmel heri (f.eks. bekendtgørelsen om halekupering og kastration), samt love og forskrifter, der beskytter enkelte dyrearter (f.eks. lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte). Kontrollen finansieres over finansloven, se dog nedenfor angående slagtekyllinger.

Stikprøvekontrollen omfatter de fysiske forhold i besætningen, f.eks. areal, belægningsgrad, adgang til vand, fodring, ventilation og lys, samt en række forhold angående den daglige

driftsledelse (management), eksempelvis strøelse, aflivningsmetode, sygdomsforhold og helhedsvurdering af dyrenes tilstand.

Fødevareregionerne indberetter årligt resultatet af den gennemførte velfærdskontrol til Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen udarbejder på baggrund af indberetningerne fra fødevareregionerne en gang årligt en samlet rapport over 5%-kontrollen, som sendes til Justitsministeriet. Hvert andet år indsender Justitsministeriet oplysningerne om resultaterne af stikprøvekontrollen af svin, kalve og æglæggende høner til EU-kommissionen som et led i opfyldelsen af Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Velfærdskontrollen i besætningerne har undergået store forandringer fra 2003 til 2004. Således er den tidligere, anmeldte 2%-stikprøvekontrol af kalve, svin og æglæggende høner i medfør af EU-regler, blevet ændret til uanmeldt 5% stikprøvekontrol af alle landbrugsdyr og heste for overholdelse af både nationale og EU-regler, hvilket vanskeliggør sammenligning af resultaterne af de to typer kontrol. Derfor præsenteres i det følgende alene kontrolresultater fra 2004.

Det bemærkes, at der i én og samme besætning kan være indskærpet og politianmeldt flere samtidige forhold. Der findes ikke opgørelser over, hvor mange besøg som ikke har givet anledning til bemærkninger eller blot én enkelt indskærpelse. Der findes ikke tilgængelig viden om, hvor mange indskærpede forhold der er opfølgingsværdige, og hvor stor en andel af disse der giver anledning til et opfølgende besøg.

4.2.1.1.1 Vedr. kvæg

I kvægbesætninger er der gennemført 1182 velfærdskontrolbesøg i 2004. Der er indskærpet 625 forhold, mens 13 besætninger er blevet politianmeldt for 56 forhold. Der er udført opfølgende kontrolbesøg i 18 besætninger i forlængelse af indskærpede forhold. For kvæg under 6 mdr. omfatter velfærdsproblemer bl.a. manglende adgang til drikkevand, isolation af kalve i enkeltbokse, uopfyldte arealkrav, permanent opbinding af kalve, dårlig staldhygiejne, uforsvarlig pasning af syge og tilskadekomne dyr, manglende afblødning efter brug af bolt pistol, afhorning af for gamle dyr og/eller uden forudgående bedøvelse, mangelfulde optegnelser vedr. døde dyr og medicinforbrug m.v. For kvæg over 6 mdr. omfatter velfærdsproblemer bl.a. forsyningsbrist vedr. vand og foder, dårlig staldhygiejne, uforsvarlig pasning af dyr herunder syge/tilskadekomne, manglende afblødning efter brug af bolt pistol, manglende eller mangelfulde optegnelser vedr. døde dyr og medicinforbrug m.v.

4.2.1.1.2 Vedr. svin

I svinebesætninger er der gennemført 824 velfærdskontrolbesøg i 2004. Der er indskærpet 1.833 forhold, mens 47 besætninger er blevet politianmeldt for 84 forhold. Der er udført opfølgende kontrolbesøg i 158 besætninger i forlængelse af indskærpede forhold. For svin omfatter velfærdsproblemer bl.a. manglende rode-, beskæftigelses- og redebygningsmaterialer, uopfyldte arealkrav, manglende dagligt tilsyn, unødvendig halekupering, manglende opfyldelse af mætheds- og tyggebehov, dårlig staldhygiejne, mangelfuld pasning af syge og tilskadekomne dyr, manglende afblødning efter brug af bolt pistol, manglende eller mangelfulde optegnelser vedr. døde dyr og medicin m.v.

4.2.1.1.3 *Vedr. heste*

I hestebesætninger er der gennemført 197 velfærdskontrolbesøg i 2004. Der er indskærpet 29 forhold, mens 1 besætning er blevet politianmeldt for 1 forhold. Der er ikke udført opfølgende kontrolbesøg i hestebesætninger i forlængelse af indskærpede forhold. For heste omfatter velfærdsproblemer manglende bevægelsesfrihed, utilstrækkelig fodring og vanding, mangelfuld pasning af syge og tilskadekomne dyr, mangelfulde optegnelser vedr. døde dyr og medicinforbrug m.v.

4.2.1.1.4 *Vedr. fjerkræ*

I besætninger med æglæggende høner er der i 2004 gennemført 121 velfærdskontrolbesøg, herunder i alle buranlæg. Der er indskærpet 85 forhold, mens 1 besætning blev anmeldt til politiet for overtrædelse af 2 forhold. Der er blevet udført opfølgende velfærdsbesøg i 3 besætninger. De hyppigste overtrædelser var bl.a. manglende kloslidningsanordninger, utilstrækkelig belysning, samt manglende alarmsystem til mekanisk ventilationssystem.

I besætninger med slagtekyllinger er der gennemført 59 velfærdskontrolbesøg. Der er indskærpet 67 forhold, mens 4 besætninger er blevet meldt til politiet for overtrædelse af 4 forhold. Desuden er der givet 7 påbud i slagtekyllingebesætninger, heraf 6 vedrørende handlingsplaner. Der er udført opfølgende velfærdsbesøg i 12 besætninger. De hyppigste overtrædelser angik bl.a. lysprogrammets sammensætning, lav lysintensitet, manglende skumringsperiode, overskridelse af maksimal belægningsgrad, trædepudesvidninger, manglende udarbejdelse af handlingsplan m.v.

4.2.1.2 Særligt om slagtekyllinger

Fødevareregionerne skal ifølge § 10 i lov om hold af slagtekyllinger, som præciseret i § 11 i bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion, hvert år foretage en stikprøvekontrol, der omfatter mindst 5% af de besætninger (dog mindst 50 besætninger), der har slagtekyllingeproduktion. I medfør af § 18 i lov om hold af slagtekyllinger afholdes omkostningerne til stikprøvekontrollen af slagtekyllingeproducenterne eller en sammenslutning heraf, hvilket i praksis udmøntes således, at udgifterne til stikprøvekontrollen betales solidarisk af Fjerkræafgiftsfonden. Betalingen for eventuelle opfølgende besøg, samt for fødevareregionernes godkendelse af en redegørelse ("handlingsplan") i forlængelse af konstaterede velfærdsproblemer i en besætning, påhviler imidlertid den enkelte besætningsejer, jf. § 18, stk. 2, i lov om hold af slagtekyllinger.

For slagtekyllinger gør det sig gældende, at såfremt det samlede pointtal vedr. trædepudesvidninger overstiger nærmere fastsatte grænser, skal den tilsynsførende dyrlæge henstille til ejeren om at rette op på utilstrækkelige forhold eller – i grovere tilfælde – indberette forholdet til vedkommende fødevareregion, der følger op overfor besætningen. Opfølgningen kan bl.a. indebære påbud om udarbejdelse af en handlingsplan, eller påbud om at nedsætte belægningsgraden til under det i lovgivningen tilladte maksimum.

4.2.2 Plantedirektoratet

Plantedirektoratets mærkningskontrol i besætninger er hjemlet i bekendtgørelse om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder. Det skønnes, at der gennemføres ca. 1.400 årlige besøg vedr. mærkningskontrol. Mærkningskontrollen finansieres ved brugerbetaling.

Plantedirektoratet er ansvarlig for kontrol med overholdelse af økologibestemmelserne, der retter sig mod dyrehold. Fødevarestyrelsen og Plantedirektoratet koordinerer deres kontrol på den måde, at der foretages samtidig kontrol af økologibestemmelser i de økologiske besætninger, der er blevet udpeget til velfærdskontrol. Plantedirektoratets regler vedrørende økologikontrol omtales ikke nærmere i denne analyserapport, da der er tale om frivillige tiltag med henblik på markedsføring af økologiske landbrugsprodukter.

4.2.3 Privat-praktiserende dyrlæger

I forbindelse med udøvelse af sin gerning er dyrlægen forpligtet til at vise omhu og samvittighedsfuldhed som beskrevet i § 8, stk. 1, i dyrlægeloven. Denne bestemmelse er også gældende i forbindelse med dyrlægers besøg i besætninger. Dyrlæger har en særlig forpligtigelse i relation til dyrevelfærd, idet en dyrlæge, der bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt, skal anmelde forholdet til politiet, hvis forholdet er groft eller hvis et uforsvarligt forhold, der ikke er groft, ikke straks rettes (jf. § 20, stk. 1, i dyreværnsloven). Herudover skal en dyrlæge, der tilser et tilskadekommet eller sygt dyr, opfordre besætningsejeren til at lade dyret aflive, hvis det ikke kan helbredes, og det vil medføre unødigt lidelse at lade det leve. Afliver besætningsejeren ikke dyret, skal dyrlægen indberette forholdet til politiet (jf. § 20, stk. 2, i dyreværnsloven). Nægter besætningsejeren at aflive dyret, og skønner dyrlægen, at fremgangsmåden med indberetning til politiet vil medføre unødigt alvorlig lidelse, kan dyrlægen aflive dyret straks (§ 20, stk. 3, i dyreværnsloven).

Ud over dyreværnslovens bestemmelser om dyrlægers ansvar ved syge eller tilskadekomne dyr forpligter § 9 i dyrlægeloven privat-praktiserende dyrlæger til efter anmodning af yde den første fornødne hjælp til alvorligt tilskadekomne dyr eller dyr med smertevoldende sygdomme eller fødselshindringer, når hurtig hjælp efter de foreliggende oplysninger må anses for nødvendig.

Dyrlæger er i øvrigt jf. § 32, stk. 1, i dyrlægeloven undergivet tilsyn af Ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender, der har uddelegeret tilsynsaktiviteterne til Fødevarestyrelsen.

Alle besætninger, der erhvervsmæssigt holder dyr, skal mindst én gang årligt tilses af en dyrlæge (jf. § 3, stk. 4, i dyreværnsloven). Ejere af besætninger med bl.a. kvæg, svin, får, geder og fjerkræ skal indberette navn og adresse på den dyrlæge, der er tilknyttet besætningen, til CHR, jf. bekendtgørelse om registrering af husdyrbrug i CHR. Der er ikke krav om indberetning af hestehold til CHR, men som led i gennemførelse af EU-bestemmelser arbejdes der for tiden med at fastsætte krav om identifikation, mærkning og registrering af heste.

I langt hovedparten af besætningerne vil en dyrlæge aflægge besøg mere end én gang årligt, på grund af sygdom i besætningerne eller fordi enhver udlevering eller ordination af recept-

pligtige lægemidler kræver, at dyrlægen selv har stillet en diagnose for sygdommen, jf. dyrlægeloven. Dette betyder, at dyrlægen selv ved besætningsbesøg skal undersøge de(t) syge dyr og stille en diagnose, inden medicinsk behandling med antibiotika kan iværksættes.

I kvæg- og svinebesætninger, der har indgået en sundhedsrådgivningsaftale, er der krav om, at der skal aflægges et bestemt antal rådgivningsbesøg årligt. Det anslås, at ca. 50% af malkekvægsbesætningerne og over 90% af svinebesætningerne har indgået en sundhedsrådgivningsaftale.

Privat-praktiserende dyrlæger afregner, uafhængigt af det offentlige, direkte med rekvirenten af ydelsen.

Ud fra data i Fødevarestyrelsens dyrlægeregister skønnes det, at 500 privat-praktiserende dyrlæger er beskæftigede med produktionsdyr. Den Danske Dyrlægeforening anslår, at disse dyrlæger udfører gennemsnitligt 4 besætningsbesøg dagligt svarende til ca. 2.000 besøg per dag. Nogle af disse besøg er obligatoriske, mens andre er *ad hoc*-besøg.

4.3 Økonomi

Tabel 3. Økonomiske aspekter ved Fødevarestyrelsens kontrol i besætninger

Besætningerne	Finansiering	Antal årsværk	Resultat (mio. kr.) 2004
5% stikprøve - kontrol	Finanslov	6,2	3,2
Opfølg kontrol af kyllinger ved slagtefund	Brugerfinans.	0,8	0,5
Æglæggende høner	Finanslov	0,6	0,3
Slagtekyllinger, stikprøvekontrol 5%	Brugerfinans.	0,2	0,1
Bistand til politi, indladningskontrol m.v. ¹⁾	Finanslov	3,0	1,8
Opdræt af visse dyrearter	Finanslov	0,6	0,4
Administration dyrevelfærd	Finanslov	6,0	3,5
Besætninger total		17,4	9,8

1) Bistand til politi angår i denne sammenhæng typisk dyreværnsager, og størstedelen af ressourceforbruget må forventes at være blevet anvendt til dette. På samme aktivitetsnummer registreres imidlertid den risikobaserede indladningskontrol, der foretages i forbindelse med kontrol af transportbestemmelserne, og ressourcerne til denne kontrol kan ikke udskilles selvstændigt.

Velfærdskontrollen på besætningerne er i Fødevarestyrelsen hovedsageligt finansieret over finansloven. I 2004 har 14,5 årsværk varetaget kontrolopgaven, hvilket har kostet 8,0 mio. kr.

Heraf har fødevareregionerne anvendt 6,2 årsværk og 3,2 mio. kr. til at udføre 5% stikprøvekontrollen. Kontrollen med de æglæggende høner og med opdrættet af fjervildt, ræve, hjortedyr og andre dyrehold har kostet knap en million.

Den opfølgende kontrol af kyllinger ved slagtefund samt 5% kontrollen af slagtekyllinger er brugerfinansierede ordninger, og der anvendes i alt omtrent et årsværk til disse opgaver.

I Fødevarestyrelsens centrale administration er 6 årsværk ansat til at varetage opgaverne på dyrevelfærdsområdet.

Væsentlige fund i kapitel 4 om kontrol i besætninger:

- Besætningsejeren er ansvarlig for dyrevelfærd i besætninger
- Alle besætninger med erhvervsmæssigt dyrehold skal have dyrlægebesøg mindst en gang årligt
- Privat-praktiserende dyrlæger har indgået sundhedsrådgivningsaftaler med mange malkekvægs- og svinebesætninger
- Privat-praktiserende dyrlægers aflægger et meget stort antal besætningsbesøg omfattende *ad hoc*- og sundhedsrådgivningsbesøg
- Privat-praktiserende dyrlæger har ofte et godt kendskab til velfærdsstatus i mange besætninger
- Der er ikke faglige retningslinjer for, hvornår fødevareregionernes indskærper medfører opfølgende besøg i besætninger
- Det er kun i besætninger med slagtekyllinger, at fødevareregionerne har mulighed for at give påbud
- I slagtekyllingebesætninger betales stikprøvekontrol solidarisk af fjerkræerhvervet, mens opfølgende besøg og godkendelse af handlingsplaner betales af den enkelte producent. I andre besætninger er der ikke brugerbetaling.
 - Stikprøvekontrollen af besætninger før 2004 var ikke risikobaseret, og ikke uanmeldt, og omfattede ikke 5% af besætninger. Der er således ikke sammenlignelig dokumentation over årene.

5 Transport

5.1 Organisering af kontrol: Hvem og hvordan

5.1.1 Fødevarestyrelsen

5.1.1.1 Før transport

Ved eksport direkte fra besætninger skal kvæg, får, geder og svin undersøges indenfor 24 timer forud for eksport. Øvrige dyr skal, i det omfang undersøgelse er et krav i henhold til transportbestemmelserne, undersøges indenfor 48 timer forud for eksport. Alle dyr kontrolle-

res for transportegnethed. Den tilsynsførende dyrlæge frasorterer dyr, der ikke vurderes egnede til den påtænkte transport.

Vurderingen af, om et dyr er transportegnet, er en helhedsvurdering, hvor der skal tages hensyn til bl.a. dyrets tilstand, forsendelsens længde, omlæsning, transportform og øvrige forhold af betydning for dyrenes velfærd under transport, herunder f.eks. om der er tale om særlige klimatiske forhold, som varmt og fugtigt vejr, om og der er mulighed for at transportere dyret adskilt fra andre dyr. Dyrets tilstand vil omfatte forhold så som almenbefindende (e.g. svækkelse, stress), foderstand (huld) og kliniske symptomer (e.g. feber, halthed, sår, brok, hævelser m.v.).

Dyrlægen attesterer, at dyrene på undersøgelsestidspunktet var egnede til at blive transporteret med den planlagte forsendelse.

Transportmidler kontrolleres på stikprøvebasis enten som en kontrol af alle forhold (transportmidlets indretning, pladskrav d.v.s. areal og indvendig højde, håndtering af dyrene, ledsagende dokumenter) eller i kampagneform rettet mod enkelte elementer.

Ved eksport af dyr fra besætninger skal Fødevarestyrelsen årligt gennemføre risikobaserede stikprøvekontroller af indladningsforhold, hvor der ved udvælgelsen skal lægges vægt på risikoparametre som lange transporter af især slagtedy, tidligere problematiske forhold ved transportvirksomhed eller eksportør.

Tilsynsførende dyrlæger i fødevareregionerne kontrollerer og godkender ruteplaner udarbejdet af transportøren, når dyr eksporteres, og forsendelsen forventes at vare mere end 8 timer. Det skal bl.a. bedømmes, hvorvidt den forventede transporttid er realistisk. Den tilsynsførende dyrlæge skal, efter returnering af ruteplanen senest 14 dage efter forsendelsens afslutning, kontrollere, at ruteplanen er blevet behørigt og rettidigt udfyldt af de rette personer.

Ud over den egentlige kontrol af dyretransporterne, er Fødevarestyrelsen ansvarlig for autorisation af transportvirksomheder. Enhver transportvirksomhed, der transporterer hvirveldyr i kommercielt øjemed over længere afstande end 50 km, skal være autoriseret.

5.1.1.2 Under transport

5.1.1.2.1 Samlesteder

På samlesteder gennemføres kontrol med dyrene, når de ankommer. Alle dyr kontrolleres for transportegnethed. Dyr, der tages fra, vil afhængig af den tilsynsførende dyrlæges vurdering enten straks blive aflivet, observeret yderligere eller transporteret særskilt til enten et slagteri indenfor en radius af ca. 30 km eller et nærliggende slagteri. Dyrlægen attesterer, ofte i forbindelse med udstedelse af sundhedscertifikatet, at dyrene på undersøgelsestidspunktet var egnede til at blive transporteret med den planlagte forsendelse. Udover transportegnethed foretager den tilsynsførende dyrlæge kontrol med håndtering af dyr, opstaldning, fodring, vanding, indretnings- og driftsmæssige forhold (e.g. arealkrav, belysning, ventilation) m.v.

Transportmidler, der ankommer med dyr til samlesteder, undersøges på stikprøvebasis. Fødevarestyrelsen skal desuden årligt gennemføre risikobaserede stikprøvekontroller af indladningsforhold i forbindelse med afgang af dyr fra samlesteder.

5.1.1.2.2 Grænsekontrol

De tilsynsførende dyrlæger i fødevareregionerne er ansvarlige for kontrol på grænsestationer, i de tilfælde, hvor der er krav om, at dyr, der ankommer fra eller eksporteres til tredjelande, skal kontrolleres i dyrevelfærdsmæssig sammenhæng, samt ved eksport af levende kvæg omfattet af eksportrestitutions-ordningen. Dyrene kontrolleres for transportegnethed, og der foretages dokumentkontrol.

5.1.1.2.3 Assistance til politi

Fødevareregionerne yder efter anmodning fra politiet veterinærfaglig bistand i forbindelse med politiets landevejskontrol.

5.1.1.3 Efter transport

5.1.1.3.1 Slakteri

På slagterier sker undersøgelsen for transportegnethed typisk i forbindelse med aflæsning eller senest 24 timer efter ankomst. Alle dyr kontrolleres for transportegnethed. På de store svineslagterier kontrolleres størstedelen af dyrene i direkte forbindelse med aflæsning fra transportmidlet. Transportmidler kontrolleres på stikprøvebasis ved ankomst til slagteriet.

For slagtekyllingers vedkommende udtages der efter slagtning en stikprøve af 100 fødder fra 100 forskellige kyllinger fra samme hus med henblik på at undersøge kyllingefødderne for trædepudesvidninger og andre synlige skader, der kan skyldes velfærdsproblemer i det hus, hvorfra kyllingerne kommer. Hver kyllingefod tildeles points efter dens tilstand, og på baggrund af holdets samlede resultat vurderes det, om trædepudernes tilstand er tilfredsstillende, eller om der skal gives en indskærpelse eller følges op overfor den besætningsansvarlige, fordi pointtallet for det samlede hold er for højt.

5.1.1.3.2 Dyrskuer, markeder m.v. (andre samlinger end samlesteder)

På dyrskuer, markeder m.v. kontrollerer den tilsynsførende dyrlæge håndtering af dyr, opstaldning, fodring, vanding, indretnings- og driftsmæssige forhold (e.g. arealkrav, belysning, ventilation) m.v. Transportmidler, der ankommer med dyr, undersøges på stikprøvebasis.

5.1.1.3.3 Ankomst til ny besætning

Når der indføres dyr til Danmark i forbindelse med samhandel inden for EU, udfører fødevareregionen stikprøvekontrol af transportmidler og dyr. Når dyr flyttes mellem to besætninger i Danmark, foretages der ingen kontrol ved ankomst til modtagerbesætningen.

5.1.1.3.4 Destruktionsanstalter

Alle døde eller aflivede dyr skal indleveres til destruktion. Fødevarestyrelsen foretager tilsyn med biproduktforordningen (registrering af antal leverede dyr, dyrearter, CHR-nummer) på destruktionsanstalter, men ingen kontrol af forhold i relation til dyrevelfærd, såsom dødsårs-

ger, leverancestørrelser fra den enkelte besætning. Kvæg skal være mærket seneste 20 dage efter fødsel og før, det føres fra besætningen. Søer og orner, der leveres til destruktionsanstalt, skal være mærkede, men der er ikke krav om enkeltdyrsmærkning af slagtesvin og smågrise, der leveres direkte til destruktionsanstalt.

5.1.1.4 Anmeldelse til politi, indskærpelse m.v.

Hvis en transportør, chauffør og/eller besætningsejer ikke efterlever lovgivningen på dyreværnsområdet i forbindelse med transport, har fødevareregionen pligt til at give en indskærpelse eller at anmelde forholdet til politiet, jf. dyreværnsloven. Groft uforsvarlige forhold skal altid anmeldes. En indskærpelse er en præcisering af de gældende regler og kan omhandle forhold af meget forskellig karakter, men indskærper kan kun gives, når der ikke er tale om groft uforsvarlige forhold.

5.1.1.5 Sanktioner

I forbindelse med den under punkt 4.1.1.6 beskrevne skærpelse i 2003 for overtrædelse af dyreværnsloven blev det i forarbejderne til lovforslaget tillige tilkendegivet, at det var regeringens opfattelse, at også bødeniveauet i sager om transport af dyr burde skærpes.

Skærpelsen burde efter regeringens opfattelse dog ikke omfatte sager, der omhandler brud på helt formelle regler, og hvor dyret ikke konkret har været udsat for væsentlig ulempe m.v.

I tabel 4 ses en oversigt over de ”minimums-strafpositioner”, der ifølge forarbejderne til lovændringen i 2003 kan tjene som et udgangspunkt for retsanvendelsen i forbindelse med sager om overtrædelse af reglerne om transport af dyr, samt de oplysninger om straffniveauet, som Rigsadvokaten afgav i forbindelse med sin redegørelse fra januar 2005. Som nævnt under punkt 4.1.1.6 konkluderede Rigsadvokaten i sin indberetning, at det sammenfattende var opfattelsen, at de forhøjelser af bødeniveauet, der var tilsigtet med ændringen af dyreværnsloven, har haft virkning i praksis, og at reglerne anvendes i overensstemmelse med tilkendegivelserne i forarbejderne til loven. Imidlertid var der på transportområdet tilfælde, hvor de begåede overtrædelser formentlig burde have været henført under andre straffbestemmelser med højere bøder til følge. I løbet af foråret 2005 er dette spørgsmål blevet taget op på kurser for politi og anklagemyndighed.

Det bemærkes i øvrigt, at politikredsene ifølge Rigsadvokatens meddelelse nr. 3/2003 skal sende oplysning om alle afgørelser i sager vedrørende overtrædelse af reglerne om dyretransport, hvor den tiltalte findes skyldig ved dom eller vedtager udenretligt bødeføl læg, til Fødevarestyrelsen. Ordningen omfatter ikke overtrædelse af dyreværnslovgivningen i øvrigt.

Ud over bøde- og frihedsstraf indeholder lovgivningen desuden en række forskellige muligheder for at fratage vognmænd, der overtræder reglerne om transport af dyr, adgangen til at fortsætte deres virke i denne branche.

Som nævnt under punkt 4.1.1.6 giver dyreværnslovens § 29 domstolene mulighed for at frakende den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af

dyr, retten til at beskæftige sig med dyr. For en vognmand vil en sådan rettighedsfrakendelse indebære, at han ikke længere må transportere dyr.

Straffelovens § 79 indeholder endvidere mulighed for, at domstolene i forbindelse med en dom for et strafbart forhold kan frakende en transportør retten til fortsat at udøve sin transportvirksomhed, hvis det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen.

Herudover har Fødevarestyrelsen i medfør af § 3 d i 1993-transportbekendtgørelsen mulighed for at tilbagekalde en vognmands autorisation administrativt. Dette kan ske, hvor der er tale om gentagne overtrædelser af reglerne om beskyttelse af dyr under transport, eller i sager, hvor en sådan overtrædelse har medført alvorlig lidelse for dyrene.

Justitsministeriet oplyste i forbindelse med en redegørelse af 14. april 2003 til Folketingets Retsudvalg (Alm. del – bilag 970), at administrativ tilbagekaldelse efter ministeriets opfattelse ikke bør finde sted, før en straffesag er afgjort, da Fødevarestyrelsen ikke før dette tidspunkt kan vide, om transportøren bliver kendt skyldig, og om der således er grundlag for at tilbagekalde autorisationen. Endvidere anførte ministeriet, at det såvel i tilfælde af mere grove overtrædelser, som i de tilfælde, hvor anklagemyndigheden måtte vælge at indbringe en række sager om mindre overtrædelser begået af den samme transportør samlet for retten, vil være mest korrekt at lade spørgsmålet om tilbagekaldelse af autorisationen indgå i straffesagen, så domstolene får lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om rettighedsfrakendelse. Baggrunden herfor er, at en sådan rettighedsfrakendelse kan være et ganske alvorligt indgreb overfor den pågældende transportør, og at retssikkerhedsmæssige betragtninger derfor taler for, at afgørelsen træffes af domstolene.

Endelig blev § 12 i loven om godskørsel ændret i juni sidste år, så Færdselsstyrelsen nu har mulighed for at foretage administrativ tilbagekaldelse af en virksomheds tilladelse til at udføre godskørsel for fremmed regning, hvis virksomheden overtræder reglerne om beskyttelse af dyr under transport. Hermed kan overtrædelse af reglerne om dyretransport have endog særdeles store konsekvenser for virksomheden, der kan miste sin tilladelse til at udføre al form for godstransport.

Fødevarestyrelsen har ultimo juni 2005 modtaget kopi af i alt 113 domstolsafgørelser i forbindelse med det samlede antal sager vedr. transport af dyr til samlesteder og slagterier i 2004.

5.1.2 Politikontrol

I forbindelse med transport udfører såvel Rigspolitiets Færdselsafdeling som politikredsene stikprøvekontrol af, om reglerne for transport af dyr overholdes. Stikprøvekontrollen kan enten finde sted som et led i politiets almindelige landevejskontrol og patruljering eller som målrettet kontrol, der i så fald udføres af Rigspolitiets Færdselsafdeling. De tilsynsførende dyrlæger yder efter anmodning bistand i forbindelse med kontrollen.

Rigspolitiets medarbejdere har med henblik på at prioritere netop dyretransporter som et indsatsområde været på et særligt kursus i kontrol af dyretransporter, og der er oprettet en sektion for kontrol af tunge køretøjer, herunder køretøjer, der transporter dyr.

Rigspolitiets Færdselsafdeling, herunder særligt den nævnte tungvognssektion, har et tæt samarbejde med Fødevarestyrelsen og fødevareregionerne. De målrettede kontrolaktioner, som der er planlagt næsten 50 af i 2005, sker som udgangspunkt med bistand fra de veterinære myndigheder, typisk ved at der er en dyrlæge til stede i forbindelse med kontrollen.

5.2 Hvad kontrolleres ved transport og hvem betaler

5.2.1 Generelt

Transport af dyr reguleres af to bekendtgørelser med hjemmel i dyreværnsloven: 1964-bekendtgørelsen, der i hovedtræk omfatter nationale transporters op til 50 km, og 1993-bekendtgørelsen, der omfatter nationale transporters over 50 km samt grænseoverskridende transporters.

Bekendtgørelserne indeholder krav til køretøjer, der skal anvendes til transport af dyr, krav til dyrenes transportegnethed, og for 1993-bekendtgørelsens vedkommende krav om autorisation af transportører. Endvidere indeholder bekendtgørelserne krav til lastetæthed, transporttid m.v. Bestemmelserne i transportbekendtgørelserne er blevet skærpet de seneste år, bl.a. i forbindelse med forbuddet mod transport af højdrægtigælder samt angående procedurerne for udstedelse af ruteplaner.

1993-bekendtgørelsen gennemfører dele af direktivet om beskyttelse af dyr under transport ("transportdirektivet"). Det bemærkes, at den nye forordning om beskyttelse af dyr under transport, som blev vedtaget i december 2004, finder anvendelse fra 5. januar 2007.

Fødevarestyrelsens stikprøvekontrol af transportmidler, dyr og/eller ledsagedokumenter - som foreskrevet i transportdirektivet - foretages på slagterier, samlesteder, ved afgang direkte fra besætning samt, i meget begrænset omfang, ved ankomst til bestemmelsessteder så som ny besætning, med hjemmel i dyreværnslovens § 24 a, stk. 2. Omkostninger til kontrollen finansieres over finansloven.

Fødevarestyrelsen udarbejder også på baggrund af indberetninger fra fødevareregionerne en gang årligt en samlet rapport til Justitsministeriet over kontrollen før og under transport samt ved transportens afslutning. Sammen med politiets oplysninger indberettes den samlede foretagne kontrol af dyr under transport hvert år af Justitsministeriet til EU-kommissionen som et led i opfyldelsen af Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Samlesteder, hvor dyr kan blive omlæst under transporten, er reguleret i samlestedsbekendtgørelsen, som p.t. er under revision bl.a. med henblik på at mindske den stress, dyr udsættes for i forbindelse med omlæsning.

I relation til de i det følgende nævnte brugerbetalte aktiviteter henvises der til betalingsbekendtgørelsen.

I det følgende vil der blive redegjort for data på transportområdet for 2004 og i relevant omfang også for 2003 og 2005.

5.2.2 Før transport

5.2.2.1 National transport

Det følger af § 4 a i 1964-transportbekendtgørelsen og § 13 i 1993-transportbekendtgørelsen, at dyr kun må transporteres, hvis de kan tåle det, d.v.s. hvis de er transportegnede. Hvis en transport påbegyndes og afsluttes i Danmark, stilles der ikke krav om, at dyrenes transportegnethed skal påses af en dyrlæge forud for transporten, ligesom der ikke stilles krav om sundhedscertifikat, ruteplan eller anden forudgående godkendelse af den påtænkte transport.

Det bemærkes dog, at køretøjet med få undtagelser skal være godkendt til transport af dyr, jf. § 15 i 1964-transportbekendtgørelsen og § 22 i 1993-transportbekendtgørelsen, og at transportøren, jf. § 3 a i 1993-transportbekendtgørelsen, skal være autoriseret til at foretage dyretransporter, hvis transporten strækker sig over mere end 50 km, er kommerciel, og omfatter mere end 1 dyr. En forudsætning for at blive autoriseret er, at den ansvarlige for transportvirksomheden skriftligt erklærer at ville overholde gældende regler og kun lader personale, der har modtaget særlig undervisning eller besidder tilsvarende faglig erfaring, transportere dyr. Udgifterne til godkendelse af køretøjet ved registreringssyn eller periodisk syn påhviler transportøren, jf. § 14 i lov om godkendelse og syn af køretøjer, mens udgifterne til at foretage autorisationen afholdes over finansloven.

Pr. 1. januar 2003 var 3.638 transportvirksomheder autoriseret i Danmark. I 2003 blev der udstedt 358 nye autorisationer, mens 450 fik fornyet deres autorisation.

Pr. 1. januar 2004 var 3.997 transportvirksomheder autoriseret i Danmark. I 2004 er der udstedt 377 nye autorisationer af transportvirksomheder, og 896 har fået fornyet deres autorisation som transportvirksomhed. Pr. 31. december 2004 var der i alt 4.333 transportvirksomheder autoriseret i Danmark.

5.2.2.2 International transport

Når dyr skal transporteres ud af Danmark, følger det af § 4 i 1993-transportbekendtgørelsen, at den tilsynsførende dyrlæge tidligst 24 eller 48 timer inden transportens påbegyndelse, alt afhængigt af dyreart, skal attestere, at dyrene er transportegnede. Attestationen foretages på det medfølgende sundhedscertifikat, bortset fra fjerkræ. Omkostningerne til dyresundhedskontrollen ved udførsel er brugerfinansieret, jf. bekendtgørelse om veterinærkontrol ved ind- og udførsel. Der betales ikke særskilt gebyr for den del af kontrollen, der angår velfærdsbestemmelserne, idet det i praksis ikke er muligt at adskille den dyresundhedsmæssige og den dyrevelfærdsmæssige kontrol, da dyrets tilstand i henhold til begge regelsæt skal vurderes. Et sygt dyr vil således kunne nægtes udført med henvisning til både de dyresundhedsmæssige bestemmelser og til bestemmelserne om beskyttelse af dyr under transport.

Hvis dyrene skal transporteres over otte timer, skal der ifølge § 14, stk. 3, i 1993-transportbekendtgørelsen desuden udarbejdes en samlet ruteplan for hele forsendelsen (med angivelse

af eventuelle mellem- eller omladestationer), som skal indsendes til fødevare regionen senest 4 dage inden transporten (for visse transportere dog senest 2 dage inden). På ruteplanen skal der under transporten påføres oplysninger om, hvor og hvornår dyrene er blevet fodret og vandet undervejs samt eventuelle ændringer af den planlagte kørselsrute. Der betales, jf. § 44 a i 1993-transportbekendtgørelsen, et gebyr på 320 kr., i gentagelsestilfælde dog 160 kr., for at få udstedt en ruteplan.

I 2004 blev der gennemført 7.657 dyretransporter til udlandet med en forsendelsestid på over 8 timer (med ruteplan), mens der i 2003 var ca. 6.000 tilsvarende dyretransporter.

På baggrund af indberetninger fra fødevareregionerne og antal udstedte ruteplaner skønnes det, at der i 2004 samlet er foregået ca. 1000 forsendelser/indladninger af kvæg og svin direkte fra besætninger og ca. 10.000 forsendelser/indladninger fra samlesteder (i forholdet 1:10) til udlandet med en forsendelsestid på over (med ruteplan) eller under 8 timer (uden ruteplan). En mindre del af sidstnævnte omfatter national transport af kvæg over samlesteder.

5.2.2.2.1 Eksport direkte fra besætning

På baggrund af indhentning af oplysninger fra fødevareregionerne skønnes det, at der i de første 4 måneder af 2005 er foretaget 368 eksporter af svin fra 44 besætninger, til sammenligning med 147 eksporter fra 23 besætninger i den tilsvarende periode i 2004.

I forbindelse med velfærdskontrol ved eksport af dyr direkte fra besætninger er der blevet anmeldt 2 forhold til politiet i 2004.

Der er gennemført risikobaserede stikprøvekontroller af henholdsvis 65 og 36 transportmidler, dyr og/eller ledsagedokumenter ved eksport direkte fra besætninger i 2003 og 2004. I 2004 omfattede kontrollen 199 stk. kvæg, 2.733 svin, 52 heste og 13.840 stk. fjerkræ.

5.2.3 Under transport

5.2.3.1 Politi (landevejskontrol)

Politiet udfører kontrol af regler om transport af dyr. Justitsministeriet har ved cirkulæreskrivelse af 21. december 2004 om kontrol af transportmidler og dyr under vejtransport, der afløser cirkulæreskrivelse af 22. december 1997, anmodet politimestrene og politidirektøren i København om at foranledige, at der hvert år foretages stikprøvekontrol af transportmidler og dyr under vejtransport. Omkostningerne ved politiets kontrol finansieres over finansloven.

Rigspolitiets Færdselsafdeling kontrollerede i 2003 165 køretøjer, som transporterede ca. 13.000 dyr. Der blev optaget 38 rapporter, der særligt omhandlede overtrædelse af mere formel karakter, såsom at autorisation til at transportere dyr manglende eller ikke var medbragt.

Rigspolitiets Færdselsafdeling foretog i 2004 kontrol af 220 køretøjer, som transporterede ca. 23.000 dyr. Kontrollerne var særligt rettet imod overholdelse af reglerne om dokumentation, transportmidlerne og lastetæthed, og der blev optaget 57 rapporter om overtrædelser. Ca. halvdelen af overtrædelserne var af mere formel karakter, f.eks. manglende godkendelse af

køretøjet, eller at autorisationen til at transportere dyr ikke var medbragt. Den anden halvdel af fejlene angik dyrene – herunder særligt lastetæthed, transporttid og strøelse.

I indeværende år har Rigspolitiets Færdselsafdeling pr. 1. juli 2005 foretaget kontrol af 178 køretøjer, hvilket har medført optagelse af 48 politirapporter. Der er planlagt næsten 50 målrettede kontrolaktioner i år.

Politikredsene skal ved udgangen af året indberette den foretagne kontrol til Justitsministeriet. Justitsministeriet har modtaget indberetning om, at der i 2003 blev foretaget 19 kontroller af politikredsene samt yderligere 60 kontroller sammen med grænsepolitiet ved den dansk-tyske landegrænse, hvilket foranledigede optagelse af 23 rapporter. Ifølge de foreløbige tal for 2004 har politikredsene foretaget 29 kontroller af dyretransporter og i den forbindelse påtaget 4 rapporter om overtrædelser af reglerne om transport af dyr. Desuden har politikredsene foretaget 21 storkontroller sammen med grænsepolitiet ved den dansk-tyske landegrænse, hvor der er givet et antal påtaler for bl.a. overtrædelse af kravet om at medbringe sundhedscertifikater ved grænseoverskridende transport af dyr. Der foreligger ikke oplysninger om det nøjagtige antal påtaler.

5.2.3.2 Samlesteder

Et samlested er et sted, hvor avls-, brugs- og slagtedyrl fra forskellige besætninger samles med henblik på at udgøre en eller flere sendinger af dyr bestemt til handel. Det fremgår af samlestedsbekendtgørelsens § 33, at den tilsynsførende dyrlæge skal påse, at bestemmelserne om samlesteder overholdes, hvilket bl.a. omfatter regler om indretning, opstaldning, arealer og håndtering af dyr.

Krav om den tilsynsførende dyrlæges sundhedsmæssige kontrol af dyr ved ankomst til samlested er reguleret i omsætningsbekendtgørelsen. Omkostningerne ved kontrol er brugerbetalt. Der opkræves ikke særskilt gebyr for den velfærdskontrol, som den tilsynsførende dyrlæge foretager i medfør af samlestedsbekendtgørelsen, idet der sker en samlet vurdering af dyrets tilstand, som er relevant både af dyresundheds- og dyrevelfærdsmæssige hensyn.

Velfærdskontrol med dyr transporteret over samlesteder har medført, at der er blevet politianmeldt 9 forhold vedr. kvæg og 42 forhold vedr. svin i 2004. For kvæg drejer det sig primært om forhold vedr. transportmidlet, klovlidelser, afmagrede og utrivelige dyr m.v. For svin drejer det sig primært om skuldersår, overskridelse af lastetæthed, lidelser som ledbetændelse, knoglebrud og inficerede sår, halebid, afmagrede og utrivelige dyr m.v. Der er foretaget 88 indskærpelser ved velfærdskontrol i forbindelse med transport af dyr (overvejende kvæg og svin) til samlesteder. Indskærpelserne vedrører hovedsagelig forhold vedr. manglende strøelse, manglende godkendelse af køretøjer, indgroede øremærker og forvoksede klove hos svin, beskidte dyr samt bylder og brok.

I 2003 blev der foretaget 255 risikobaserede stikprøvekontroller af transportmidler, dyr og/eller ledsagedokumenter ved indladning på samlesteder. Fødevarerregionernes samlede kontrol gav anledning til 12 politianmeldelser (heraf 1 vedr. kvæg og 9 vedr. svin) og 112 indskærpelser.

Der er foretaget 125 stikprøvekontroller af transportmidler, dyr og/eller ledsagedokumenter ved ankomst til samlesteder i 2004, mens der er foretaget 153 risikobaserede stikprøvekontroller af transportmidler, dyr og/eller ledsagedokumenter ved indladning på samlesteder i 2004. Stikprøvekontrollerne har givet anledning til 2 politianmeldelser vedr. kvæg (4 dyr) pga. afmagring og manglende strøelse, og 24 politianmeldelser vedr. svin (1.289 dyr) primært forårsaget af uegnethed til transport og overskridelse af lastetæthed.

5.2.3.3 Grænsekontrol

Det følger af § 45 i 1993-bekendtgørelsen, at indførsel af levende dyr til Danmark fra tredjelande kun er tilladt, hvis den ansvarlige for transportvirksomheden skriftligt forpligter sig til at overholde bekendtgørelsens bestemmelser om transport af dyr, samt forelægger en ruteplan i overensstemmelse med reglerne herom.

For så vidt angår eksport fra EU's område til tredjelande, påhviler det ifølge § 45 a i 1993-bekendtgørelsen den ansvarlige for transportvirksomheden at sikre, at dyrene undersøges af en tilsynsførende dyrlæge på udførselsstedet, når transporten i EU er på mindst 8 timer.

Fødevarestyrelsen kontrollerer overholdelsen af § 45 og § 45 a ved sundhedsmæssig kontrol, jf. bekendtgørelse om veterinærkontrol ved ind- og udførsel. Omkostningerne ved kontrollen er brugerbetalt. Der betales ikke særskilt gebyr for den velfærdskontrol, som den tilsynsførende dyrlæge foretager i medfør af 1993-bekendtgørelsen, idet der sker en samlet vurdering af dyrets tilstand, som er relevant både af dyresundheds- og dyrevelfærdsmæssige hensyn.

I henhold til eksportrestitutions-forordningen udbetales der kun eksportrestitutioner for levende kvæg, såfremt dyrene ved udførsel fra EF's toldområde undersøges af en tilsynsførende dyrlæge på et godkendt grænsekontrolsted eller et udgangssted udpeget af medlemsstaten med henblik på overholdelse af transportdirektivet. Når dyrene har forladt EF's toldområde, skal eksportøren herefter sørge for, at dyrene kontrolleres af en dyrlæge på steder, hvor der skiftes transportmiddel og på stedet for den første aflæsning i det endelige bestemmelsesland. Omkostningerne ved velfærdskontrollen er brugerbetalt.

5.2.4 Efter transport

5.2.4.1 Slagteri

5.2.4.1.1 Det levende syn

Det følger af § 4 a i 1964-transportbekendtgørelsen og § 13 i 1993-transportbekendtgørelsen, at dyr kun må transporteres, hvis de kan tåle det, d.v.s. hvis de er transportegnede. Der er krav om den tilsynsførende dyrlæges tilstedeværelse på slagteri i forbindelse med sundhedsmæssig kontrol, jf. bekendtgørelse om fersk kød. Omkostningerne til kontrol er brugerbetalt. Der opkræves ikke særskilt gebyr for velfærdskontrol.

I 2003 blev der foretaget 58 politianmeldelser (heraf 11 vedr. kvæg, 43 vedr. svin, 3 vedr. slagtekyllinger) og 56 indskærpelser med relation til transport. Politianmeldelserne vedrørte både forhold i relation til transportmidlerne og forhold vedrørende transportegnethed. Indskærpelserne blev hovedsageligt givet i forbindelse med kontrol af ledsagedokumenter.

Velfærdskontrollen med dyr transporteret til slagtning har medført, at der i 2004 er politianmeldt 50 forhold vedr. kvæg primært vedrørende transport af drægtige dyr, samt 191 forhold vedr. svin i overvejende grad i relation til dyrenes bevægeapparat. Der er foretaget 269 indskærper ved velfærdskontrol i forbindelse med transport af dyr (overvejende kvæg og svin) til slagterier i 2004. Indskærperne vedrører hovedsagelig forhold i forbindelse med kontrol af ledsagedokumenter, hvor transportøren enten ikke har været autoriseret som transportvirksomhed, eller autorisationen er udløbet. Herudover er der givet indskærper pga. mindre overlæs, manglende strøelse på lastbilerne, defekt ventilationssystem, håndtering af dyrene, transportmidlets indretning m.v.

På slagterierne er der gennemført stikprøvekontrol af 2.031 transportmidler, dyr og/eller ledsagedokumenter ved levering af dyr i 2004. Stikprøvekontrollen har givet anledning til 46 politianmeldelser vedr. svin (8.887 dyr) pga. manglende ledsagedokumenter og lidelser som knoglebrud og brok samt 1 anmeldelse vedr. kvæg (20 dyr) i relation til lastetæthed.

5.2.4.1.2 Særligt om slagtekyllinger

Ved ankomsten til slagteriet foretages i medfør af §§ 7-8 i bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion en vurdering af kyllingernes fjerdragt og trædepuder. I medfør af § 18 i lov om hold af slagtekyllinger afholdes omkostningerne til overvågningen af indleverede kyllinger på slagterierne af producenterne. Ligeledes betaler den enkelte besætningsejer for opfølgende kontrol, som er foranlediget af overskridelse af grænserne for trædepudevidninger, og for godkendelse af redegørelser ("handlingsplaner"), som fødevareregionen kan påbyde udarbejdet i forbindelse med opfølgning på for mange trædepudevidninger.

5.2.4.2 Dyrskuer, markeder m.v. (andre samlinger end samlesteder)

Dyrs periodiske ophold på dyrskuer, markeder m.v. reguleres i dyreværnsmæssig henseende af samlestedsbekendtgørelsen. Det følger heraf i § 45, at arrangøren skal påse, at der er tilknyttet en tilsynsførende dyrlæge ved samlingen. Den tilsynsførende dyrlæge skal ifølge § 46 påse, at bekendtgørelsens bestemmelser om bl.a. opstaldning og pasning af dyrene overholdes, og omkostningerne i forbindelse med tilsynet påhviler, jf. § 48, arrangøren. Det bemærkes dog, at bl.a. kåringer, avlsarrangementer og udstillinger, der kun omfatter en enkelt dyreart, er undtaget fra kravet om tilsyn. Jævnlig samlinger af en enkelt dyreart, som foregår i træningsøjemed med en fast deltagerkreds, og som afholdes samme sted hver gang, er ikke omfattet af samlestedsbekendtgørelsen. Omkostninger i forbindelse med samlestedsbekendtgørelsen er brugerbetalte.

I henhold til dyrskuebekendtgørelsen skal der ved samlinger med klovbærende dyr udføres sundhedsmæssig kontrol af en tilsynsførende dyrlæge. Omkostninger i forbindelse med dyrlægetilsyn er brugerbetalte.

5.2.4.3 Ankomst til ny besætning

Det følger af § 10, stk. 2, i 1993-transportbekendtgørelsen, at afsenderen af dyr eller dennes repræsentant skal drage omsorg for, at modtageren er underrettet om dyrenes ankomst til bestemmelsesstedet, herunder en ny besætning, og at det påhviler modtageren at tage vare på dyrene ved ankomsten. I henhold til bekendtgørelse om veterinærkontrol ved ind- og udførsel

af levende dyr kan fødevareregionen foretage veterinærkontrol. Omkostningerne ved kontrol er brugerbetalte. Der opkræves ikke særskilt gebyr for den velfærdskontrol, som den tilsynsførende dyrlæge foretager i medfør heraf, idet der sker en samlet vurdering af dyrets tilstand, som er relevant både af dyresundheds- og dyrevelfærdsmæssige hensyn.

I 2003 og 2004 er der gennemført henholdsvis 3 og 5 stikprøvekontroller af transportmidler, dyr og/eller ledsagedokumenter ved ankomst til besætninger fra udlandet, der ikke gav anledning til bemærkninger.

5.3 Økonomi

5.3.1 Fødevestyrelsen

I 2004 har der været et ressourceforbrug på ca. 7 årsværk i 2004 til kontrol af dyretransporter (styrelsen centralt og fødevareregionerne tilsammen). En stor andel af disse årsværk finansieres via brugerbetalte ordningerne. Udgifterne til kontrollen med ruteplaner samt slagteriernes kontrol af trædepuder og fjerdragt på slagtekyllinger dækkes således fuldt ud af brugerne.

Inkludningskontrol og udstedelse af autorisationer til dyretransportører er bevillingsfinansierede opgaver med en årlig udgift på ca. 2,0 mio. kr. i alt.

Udstedelse af sundhedsdokumenter - herunder dyrenes transportegnethed - samt kontrollen ved samlestederne af opstaldningsforhold mv. indeholder også elementer af dyrevelfærdskontrol. Det er dog ikke muligt at prissætte denne andel.

Tabel 5. Økonomiske aspekter ved Fødevestyrelsens kontrol ved transport

Dyretransporter	Finansiering	Antal årsværk	Resultat (mio. kr.) 2004
Kontrol med ruteplaner	Brugerfinans.	2,5	(1,2)
Autorisation af dyretransportører	Finanslov	0,5	0,2
Kontrol trædepuder og fjerdragt	Brugerfinans.	1,0	-
Sundhedscertifikater og samlesteder	Brugerfinans.	Andel kendes ikke	
Transport total		4,0	0,2

5.3.2 Politikontrol

Rigspolitiet har oplyst, at der i perioden 1. januar – 1. juli 2005 er anvendt i alt 929 timer til den målrettede kontrol med dyretransporter og den efterfølgende sagsbehandling. Herudover foretager Rigspolitiet landevejskontrol, og der er til sagsområdet knyttet en række administra-

tive funktioner, som tillige er ressourcekrævende. Det er ikke muligt at angive mere specifikke oplysninger om ressourceforbruget. Det er Rigspolitiets vurdering, at der med opretholdelse af kontrolniveauet for 1. halvår af 2005 vil blive anvendt skønsmæssigt 4 årsværk til varetagelse af området med kontrol af dyretransporter.

Såfremt man måtte vælge at øge kontrolniveauet, skal det bemærkes, at dette vil indebære øgede udgifter til såvel personale som materiel.

Udover Rigspolitiets kontrol med dyretransporter foretager de enkelte politikredse i begrænset omfang kontrol med dyretransporter i forbindelse med den almindelige landevejskontrol. Da en eventuel forøgelse af kontrollen efter Justitsministeriets opfattelse mest hensigtsmæssigt kan finde sted ved at intensivere den kontrol, der foretages af Rigspolitiets Færdselsafdeling, er der ikke indhentet oplysninger om politikredsenes ressourceforbrug.

Væsentlige fund i kapitel 5 om kontrol i forbindelse med transport:

- **Transportøren har ansvaret for dyrs velfærd i forbindelse med transport**
- **Ved autorisation forpligter transportøren af dyr sig til at sikre dyrevelfærd, herunder lastetæthed og transporttid**
- **Tilsynsførende dyrlæger kontrollerer alle dyrs transportegnethed på slagteri, samlesteder, ved eksport m.v.**
- **Tilsynsførende dyrlæger foretager stikprøvekontrol af dyretransporter rettet mod indretning, pladskrav, håndtering af dyr, ledsagedokumenter m.v. eller i kampagneform mod enkeltdele på samlesteder, slagterier, ved eksport m.v.**
- **Politiet foretager, evt. med assistance fra regionernes tilsynsførende dyrlæger stikprøvekontrol af dyretransporter under landevejskørsel**
- **Der foretages ingen velfærdsmæssig kontrol på destruktionsanstalter**
- **Domstolene kan tilbagekalde en transportørs autorisation, og kan frakende ham retten til at have med dyr at gøre. Fødevarestyrelsen kan ifølge transportbestemmelserne administrativt beslutte at tilbagekalde en autorisation, men i praksis vil der være tale om at sådanne sager indbringes for domstolene.**
- **Slagtekyllingeproducenter betaler selv for opfølgende kontrol og godkendelse af handlingsplaner i relation til konstaterede trædepudesvidninger på slagteri**

6 Initiativer i velfærdskontrollen

I dette kapitel gives der først en oversigt over allerede besluttede initiativer og dernæst diskuteres et katalog over mulige nye tiltag til forbedring af dyrevelfærd, som bør overvejes nær-

mere. Der redegøres for fordele og ulemper ved en række initiativer, samt i det omfang det er muligt overslag over omkostningerne.

6.1 Beslutede initiativer

I det følgende redegøres for initiativer, der enten er iværksat, eller som det er besluttet at iværksætte.

6.1.1 Styrkelse i Fødevarestyrelsen

Fødevarestyrelsen vil styrke kontrollen på tre niveauer:

6.1.1.1 Skærpet tilsyn

Der gennemføres pr. 1. januar 2006 et skærpet tilsyn fra Fødevarestyrelsen (Mørkhøj) med fødevareregionernes dyreværnsnøglepersoner i besætninger og samlesteder, herunder kontrol med transportbestemmelserne. Herved opnås en bedre kvalitet og ensartethed af den eksisterende kontrol, da den enkelte tilsynsførende dyrlæges indsats forbedres.

6.1.1.2 Dyreværnsnøglepersoner (kvalitetssupervision)

Der udpeges pr. 1. januar 2006 en dyreværnsnøgleperson i hver fødevareregion. Disse personers opgave skal bestå i at instruere i dyreværns spørgsmål (i.e. instruktionsbeføjelser), supervision af fødevareregionens medarbejdere og deltagelse i en dyreværnsstyregruppe med repræsentanter fra Mørkhøj. Der opnås herved en bedre kvalitet og ensartethed af den eksisterende kontrol med resulterende bedre dyrevelfærd.

6.1.1.3 Opkvalificering af tilsynsførende dyrlæger

Der skal ske yderligere opkvalificering af de medarbejdere i Fødevarestyrelsen, som er beskæftiget med dyreværn. Opkvalificeringen vil ske som en fortsættelse af det arbejde, der allerede er igangsat i forbindelse med skærpelse af vurderingen af dyrs transportegnethed, og vil medføre en mere kvalificeret kontrolindsats og forbedret dyrevelfærd.

Etablering af et nøglepersonsystem og iværksættelse af skærpet tilsyn med kontrolprocedurerne i praksis vil efter Fødevarestyrelsens opfattelse være væsentlige elementer, der kan være medvirkende til i fremtiden at sikre en mere ensartet, effektiv og optimal kontrol. Disse initiativer vil derfor blive iværksat i forbindelse med implementeringen af Fødevarestyrelsens nye struktur og vurderes samlet at bidrage til en bedre overvågning af dyrevelfærden i Danmark.

Erhvervet har fremført, at fastansættelse af tilsynsførende dyrlæger på samlesteder ville have en positiv dyrevelfærdsmæssig effekt, idet de tilsynsførende dyrlæger herved ville opnå en større erfaring i udførelse af kontrollen. Dette hensyn er imidlertid allerede tilgodeset gennem det allerede besluttede tiltag om opkvalificering af tilsynsførende dyrlæger. De økonomiske aspekter ved erhvervets forslag behandles i et andet forum.

6.1.2 Godkendelse af køretøjer til transport af dyr

Justitsministeriet er blevet opmærksom på, at synsvirkningerne mulligvis ikke har samme fortolkning af reglerne om godkendelse af køretøjer til transport af dyr, herunder hvordan

køretøjernes areal opmåles. Justitsministeriet vil på denne baggrund drøfte spørgsmålet om opmålinger med Rigspolitechefen og Færdselsstyrelsen med henblik på en eventuel præcisering af de gældende regler.

6.1.3 Initiativer i december 2004

Justitsministeren iværksatte i december 2004 fire initiativer, der tager sigte på at forbedre forholdene for dyr under transport. Disse initiativer bygger dels på vedtagelse af transportforordningen imod Danmarks stemme i november 2004, og dels på Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 75 af 2. december 2004 fra Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

6.1.3.1 Skærpet transportegnethedsvurdering af dyr på samlesteder og ved eksport

I februar 2005 har Fødevarestyrelsen på Justitsministeriets anmodning skærpet transportegnethedsvurderingen af dyr på samlesteder og ved eksport. Ved vurderingen af om det enkelte dyr er transportegnet, bliver det især tillagt yderligere vægt, om forsendelsen indebærer omlæsning af dyret, om der er tale om et udsætterdyr, som må antages at være i en tilstand, der gør det mindre robust til at modstå den påvirkning, som en længere forsendelse indebærer, og om særlige vejrforhold gør sig gældende. Endvidere skal den tvivl, der kan opstå, når et dyr befinder sig i grænseområdet mellem at blive anset for at være transportegnet eller ej, komme dyret til gode.

Embedsdyrlægen skal således i forbindelse med sin vurdering foretage en fagligt forsvarlig fremskrivning af dyrets sandsynlige transportegnethed helt frem til og med den samlede forsendelses afslutning under skyldig hensyntagen til forsendelsens detaljerede forløb (e.g. omlæsning, længde og varighed).

Konkret kan udmøntningen af skærpelsen inddeles i tre hovedgrupper, som følger: 1) dyrets foderstand og bevægeapparat, da disse faktorer erfaringsmæssigt er af fundamental betydning for, om dyret kan tåle den belastning, som en forsendelse udgør, 2) specifikt lokaliserede lidelser, som kan give anledning til smertepåvirkning, eller at dyrene beskadiger hinanden, i.e. sår, halebid, bylder, blodøre, spændte yvere, prolaps (tarm- og skedefremfald) og brok, 3) den stress-situation, der opstår ved forsendelse, hvortil kan henregnes, dels indre miljøforhold, som f.eks. sammenblanding af dyr på lidt plads i uvante omgivelser med indbyrdes konkurrence og slåskampe, dels eksterne miljøforhold (ekstremt klima, e.g. fugtig varme, frost), som dyrene udsættes for undervejs.

6.1.3.2 Afgrænsning af kategorier af dyr der ikke anses for egnede til længere transporter

På Justitsministeriets anmodning har Fødevarestyrelsen i februar 2005 foreslået kriterier, som afgrænser kategorier af dyr, der ikke kan anses for egnede til længere forsendelser, og kan anses som "tilskadekomne dyr" eller "dyr, som har fysiologiske skavanker eller undergår en patologisk proces". Fødevarestyrelsen har tillige foretaget en samlet afvejning af, om det under hensyn til såvel de dyrevelfærds- som de dyresundhedsmæssige hensyn kan anbefales at forbyde omlæsning af disse kategorier af udsætterdyr.

Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at udsætterdyr i denne sammenhæng udgør en særlig fokusgruppe, idet disse dyrs konstitution tilsiger, at de - sammenlignet med andre dyr - under længere forsendelser med stor sandsynlighed kan forudses at ville opleve en hurtigere og mere markant forringelse i deres transportegnethed. Udsætterdyr har ofte haft et opslidende og belastende produktionsforløb. Dyrene er tit fysiologisk nedslidte og mindre motorisk aktive end artsfæller, og de kan derfor have et svagere og mere sårbart bevægeapparat, der gør dem mindre robuste til at modstå belastninger, som de udsættes for under transport. Transport, aflæsning, ophold på for dyret ukendte lokaliteter (samlesteder), sammenblanding med andre dyr og pålæsning er fysisk krævende og stressende for dyret. Belastningen vil andet lige øges, jo længere forsendelsen varer. Hvis dyret ikke har en vis robusthed, er der risiko for, at det ikke vil kunne tåle en sådan samlet belastning.

Det er på denne baggrund Fødevarestyrelsens opfattelse, at udsættersøer og afmagrede kreaturer generelt kan betragtes som kategorier af dyr, der ikke kan anses som egnede til længere forsendelser, dvs. transport over 8 timer. Endvidere er det Fødevarestyrelsens opfattelse, at afmagrede kreaturer alene er egnede til korte forsendelser af få timers varighed.

For så vidt angår omlæsning på samlesteder er det på baggrund af en samlet afvejning af de dyrevelfærdsmæssige problemer sammenholdt med de dyresundhedsmæssige fordele i form af smittebeskyttelse, som omlæsning indebærer, Fødevarestyrelsens vurdering, at det ikke kan anbefales at forbyde, at udsættersøer og andre udsætterdyr omlæses, dog med undtagelse af magre kreaturer, der ikke kan anses for egnede til at modstå den belastning, som en af- og pålæsning på et samlested indebærer.

Justitsministeriet har efterfølgende anmodet om inden udgangen af 2005 at modtage en vurdering af transportegnetheden for en række yderligere kategorier af dyr, som Fødevarestyrelsen ikke havde tilstrækkeligt materiale om i forbindelse med vurderingen fra februar 2005. På baggrund af de fremkomne vurderinger agter Justitsministeriet at forbyde transport af udsættersøer - og eventuelt også andre udsætterdyr - i over 8 timer, når forordningen om transport af dyr finder anvendelse fra januar 2007.

6.1.3.3 Forbedring af forholdene på samlesteder

Justitsministeriet har anmodet Dyreværnsrådet om at udarbejde et udkast til ændring af samlestedsbekendtgørelsen, der skal indeholde bestemmelser, der særligt tager sigte på, at de fysiske forhold på samlestederne medvirker til at mindske den stress, som dyr udsættes for under deres ophold. Samtidig skal reglerne sikre, at embedsdyrlægerne får den fornødne tid til at undersøge dyrenes transportegnethed under rolige forhold.

6.1.3.4 Udleveringsrum og -vogne

Justitsministeriet har endvidere anmodet Dyreværnsrådet om at udtale sig om forholdene i forbindelse med brug af udleveringsrum og -vogne, hvor svin afventer transport til slagteri.

6.1.4 Politi og anklagemyndighed

Politimesterforeningen besluttede i januar 2003 efter drøftelse med Justitsministeriet at nedsætte en arbejdsgruppe, som bl.a. fik til opgave at udarbejde en manual for politikredsene behandling af dyreværnsager.

Manualen, som siden juli 2004 har været tilgængelig i politikredsene, indeholder en vejledning i, hvordan politiet skal behandle anmeldelser i en række typisk forekommende dyreværnsager, ligesom der redegøres nærmere for politiets efterbehandling af anmeldelsessagerne og politiets forpligtelser, når en anmeldelsessag er afsluttet.

Arbejdsgruppen anbefalede også, at samarbejdet mellem fødevareregionerne og politikredsene blev styrket, og at der blev afholdt kurser i håndtering af dyreværnsager for ansatte i politi- og anklagemyndigheden.

Justitsministeriet har den 14. april 2005 som opfølgning på arbejdsgruppens anbefaling om styrkelse af samarbejdet på dyreværnsområdet udsendt en cirkulæreskrivelse til samtlige politimestre og politidirektøren i København om styrkelse af samarbejdet mellem fødevareregionerne og politikredsene i dyreværnsager.

Der er – også som anbefalet af arbejdsgruppen – i foråret 2005 afholdt en række kurser om dyreværnslovgivningen for de medarbejdere i politi og anklagemyndighed, der beskæftiger sig med denne sagstype.

6.2 Forslag til nye initiativer

6.2.1 Frekvens af velfærdsbesøg i besætninger

Det følger af direktivet om beskyttelse af landbrugsdyr, at medlemsstaterne skal sikre, at der gennemføres en repræsentativ stikprøvekontrol af besætningerne. Efter Justitsministeriets vurdering medfører denne ordlyd, at der ikke kan foretages kontrol i samtlige besætninger.

I forbindelse med stikprøvekontrol i besætninger får den tilsynsførende dyrlæge et overblik over den velfærds-mæssige situation i besætningen. Man skal dog være opmærksom på, at besøget udgør ”et tværsnit i tid” eller øjebliksbillede af situationen i den enkelte besætning.

Det vil være muligt at øge frekvens af velfærdskontrollen i besætninger fra 5% til f.eks. 10%, evt. alene for enkelte dyrearter. Ressourceforbruget skal sættes i forhold til det forventede udbytte ved at kontrollere en større del af besætningerne. Dette kan ikke udregnes eksakt, men som nævnt er det enkelte besøg et øjebliksbillede, og der er således ikke nogen garanti for, at forholdene i besætningen ikke ændrer sig efter besøgstidspunktet.

Et argument for, at øge frekvensen, ville være at kontrol af et større udsnit af besætningerne ville have en større generalpræventiv effekt, således at den større risiko for at blive udpeget til kontrol ville få flere besætningansvarlige til at overholde reglerne.

Det er imidlertid Fødevarestyrelsens opfattelse, at kontrolbesøgenes afsmittende effekt har en ikke ringe betydning, idet regionernes vurdering af et givet forhold ofte vil blive kendt i andre besætninger end den kontrollerede. Når der i det udsnit af besætninger, som kontrolleres, findes problemer, der synes at være gennemgående, er der mulighed for at påpege problemet overfor branchen som helhed, med henblik på en generel indsats overfor alle producenter.

Omlægningen af kontrollen i 2004 indebar ikke alene, at frekvensen for kontrol af svine- og kvægbesætninger blev hævet fra 2% til 5%, men samtidig overgik besøgene til at blive uanmeldte, og udpegning af besætninger blev i et vist omfang risikobaseret. Endvidere blev kontrollen udvidet fra kun at omfatte EU-regler til også at omfatte nationale regler. De forskelle i kontrolresultater, der ses i 2004 i sammenligning med 2003, kan således ikke blot tilskrives en frekvensforøgelse, men de kan ligeledes være et resultat af andre nævnte ændringer af planlægning og udførelse af kontrollen.

En øgning af frekvensen vil ikke alene betyde, at flere besætninger udpeges til kontrol, men vil også – idet kontrollen skal være uanmeldt - betyde flere forgæves besøg, hvilket er ressourcebelastende. Hvis det antages, at regionernes ressourcebehov til stikprøvekontrollen i besætninger fordobles ved en kontrolfrekvens på 10%, svarer dette til et øget ressourcebehov på ca. 6,2 ÅV eller 3,2 mill. kr.¹, hvis 2004-tallene lægges til grund. Det anslås herudover, at Fødevarestyrelsen centralt, der i 2004 havde et ressourceforbrug på 6 ÅV eller 3,5 mill.kr., får et merbehov på mindst 1 ÅV eller 0,6 mill.kr. til at opgøre og evaluere flere resultater, behandle et øget antal klagesager, behandle et øget antal henvendelser fra regionerne etc.

6.2.2 Frekvens af opfølgende velfærdsbesøg

I nogle tilfælde giver kontrolbesøget anledning til, at der skal aflægges et opfølgende besøg i besætningen, navnlig i forbindelse med konstatering af uforsvarlig behandling af dyr.

Fødevarestyrelsen har planer om at give besætninger, hvortil der er givet flere end én indskærpelse og besætninger med særlige typer af uforsvarlig behandling af dyr, højeste prioritet ved aflæggelse af opfølgende besøg.

Besætninger, hvori der tidligere er givet indskærpelser, må antages at udgøre en ”risikogruppe” i dyrevelfærdsmæssig sammenhæng. En sådan indsats, med yderligere prioritering af opfølgning i besætninger, der har vist sig at have problemer, skønnes derfor også at kunne få en ikke ubetydelig præventiv effekt i besætningen og branchen.

Overvejelser vedrørende hvilke indskærpelser, der skal give anledning til opfølgende besøg, vil kunne udmøntes i faglige retningslinjer, der ligeledes fastsætter kriterier for brug af indskærpelser, politianmeldelser m.v. i besætninger. Herved vil der kunne opnås en styrket dokumentation og ensartethed i fødevareregionernes kontrolindsats. På den baggrund vil det kunne vurderes, hvor stor en andel af det samlede antal indskærpelser det ressourcemæssigt vil være relevant at følge op på.

¹ Der forudsættes ikke øget ressourcebehov til 10% kontrol af besætninger med æglæggende høner og slagtekyl-linger, idet det for disse besætninger gælder, at 5%, dog mindst 50 besætninger, skal kontrolleres, hvilket i praksis betyder, at der allerede nu kontrolleres mere end 10 % af besætningerne.

6.2.3 Dyrevelfærdsrejsehold

Etablering af et dyrevelfærdsrejsehold, der vil kunne påtage sig en centralt koordinerende funktion, vil medvirke til at styrke og ensarte kontrolindsatsen.

Dyrevelfærdsrejseholdets opgaver vil primært skulle bestå af:

- ❖ Koordinering af fødevareregionernes lokale kontrolindsats, herunder overordnet ansvar vedrørende instruktion og supervision af tilsynsførende dyrlæger.
- ❖ Planlægning og gennemførelse af landsdækkende kampagner rettet mod udvalgte velfærdsmæssige fokusområder som f.eks. halekupering af grise
- ❖ Vurdering af årets kontrolindsats og med udgangspunkt heri medvirke til at fastlægge fokusområder for det næste års kontrolindsats og identificere mål for næste års kampagner
- ❖ Varetagelse af informationsvirksomhed rettet mod landmænd, praktiserende dyrlæger, rådgivere m.fl.
- ❖ Udveksling af erfaringer med de praktiserende dyrlæger til brug for udførelse og tilrettelæggelse af kontrollen i besætninger.
- ❖ Bistand til politi og anklagemyndighed, herunder i forbindelse med store dyreværns-sager hvor rettighedsfrakendelse overfor landmænd eller dyretransportører indgår.

Bemandingen af dyrevelfærdsrejseholdet skal kunne matche de ovennævnte primære arbejdsopgaver, hvorfor der bør indgå personer med følgende kompetencer:

- ❖ Juridisk kompetence
- ❖ Dyrlægefaglig kompetence med særligt indsigt i vurdering af dyrevelfærd.
- ❖ Administrativ support

Det anslås, at den årlige udgift vil udgøre 2,5 - 4,5 mill. kr. inkl. drift

6.2.4 Egenkontrol som element i dyrevelfærdskontrol

6.2.4.1 Indførelse af egenkontrol i besætninger

Det er besætningsejerens ansvar, at dyrevelfærdsmæssige bestemmelser overholdes, og Fødevarestyrelsens kontrolindsats skal medvirke til sikring af dyrevelfærden i danske husdyrbesætninger.

I forbindelse med ikrafttrædelse af både foder- og fødevarerhygiejneforordningerne pr. 1. januar 2006 skal besætningsejeren fremover dokumentere en lang række forhold, der er afgørende for sikring af både fødevarerikkerhed og dyrenes sundhed. Denne forpligtigelse vil sandsynligvis blive indarbejdet i et egenkontrolprogram, en såkaldt "branchekode".

Det kunne overvejes at indføre et krav om, at den, der er ansvarlig for dyrene, ligeledes skal kunne dokumentere, at dyreværnslovgivningen overholdes. På velfærdsområdet kunne der således blive tale om at indføre GMP (Good Management Praxis) principper for at sikre, at besætningsejere er opmærksomme på de velfærdsmæssige aspekter i besætningen og har regelmæssige procedurer for at evaluere disse.

Skabeloner til egenkontrolprogrammet (i.e. branchekoder) kan udarbejdes af landbrugets organisationer og herefter tilpasses de konkrete forhold i de enkelte besætninger. Ansvar for udarbejdelse af egenkontrolprogram til den enkelte besætning vil påhvile besætningsejeren. Herved gøres han bevidst om sine pligter og egne arbejdsprocedurer. Der kan skabes hjemmel til at sanktionere besætningsejeren, hvis han ikke kan dokumentere, at han efterlever egenkontrolprogrammet.

6.2.4.2 Fødevarestyrelsens rolle i egenkontrolprogram for dyrevelfærd

Fødevarestyrelsen kan som led i den almindelige kontrol med de privat-praktiserende dyrlægers aktiviteter, herunder overholdelse af sundhedsrådgivningsaftalebekendtgørelserne, indarbejde et tilsyn med dyrlægenes indsats i besætningernes egenkontrolprogram. Et koncept med egenkontrol for dyrevelfærd, hvori de privat-praktiserende dyrlæger inddrages med tilhørende tilsynsaktivitet fra Fødevarestyrelsen kan illustreres som følger:

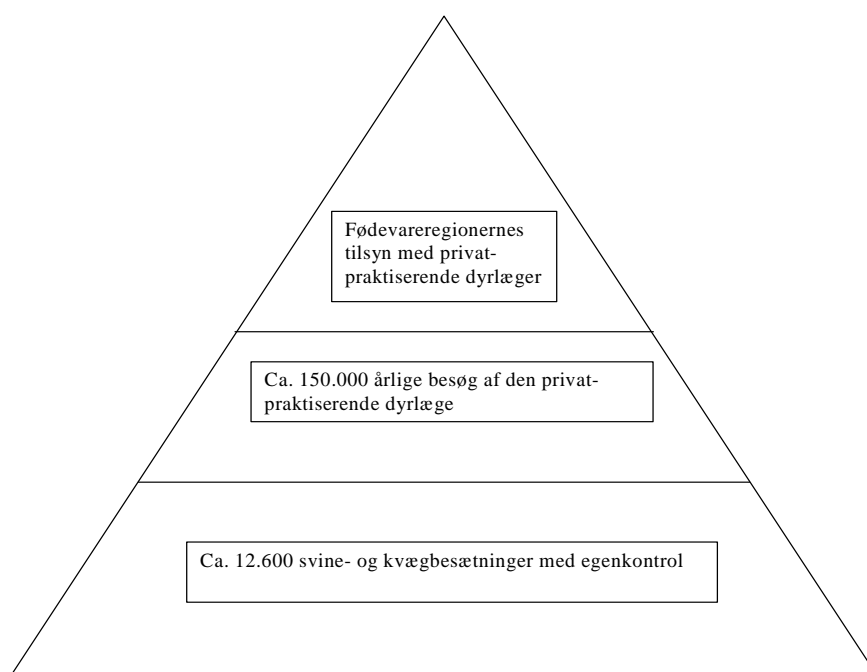

Fig. 2. Niveauerne i egenkontrolpyramiden i dyrevelfærdsovervågningen

Egenkontrolkonceptet vil inddrage de privat-praktiserende dyrlæger og vil bidrage til at øge den privat-praktiserende dyrlæges indflydelse på velfærd i besætningerne, da velfærd vil være på dagsordenen ved hvert eneste af dyrlægens besøg i besætningen. Samlet set vil ansvaret stadig være besætningsejeren. Den privat-praktiserende dyrlæge vil assistere og vejlede besætningsejeren. Fødevarestyrelsen vil endvidere foretage tilsyn med hele egenkontrolpyramiden, og der vil således være et fælles grundlag og en fælles metode til rådighed i forhold til at håndtere dyrevelfærd i besætningerne.

6.2.5 Privat-praktiserende dyrlæger, sundhedsrådgivning og inddragelse i egenkontrol

De privat-praktiserende dyrlæger kan spille en stor rolle i forbindelse med overvågning af dyrevelfærden i besætninger i kraft af deres hyppige besætningsbesøg og indgående kendskab til forholdene i de enkelte besætninger. Stort set alle svinebesætninger og halvdelen af alle malkekvægsbesætninger har indgået en af det offentlige godkendt sundhedsrådgivningsaftale, hvilket betyder, at den privat-praktiserende dyrlæge aflægger besøg hver måned. Der aflægges i alt ca. 150.000 sundhedsrådgivningsbesøg årligt i svine- og kvægsbesætninger. Dyrevelfærdsparametre er ikke en del af sundhedsrådgivningen på nuværende tidspunkt, men den privat-praktiserende dyrlæge kan få en afgørende rolle som rådgiver om velfærdsforhold, i første omgang som en del af sundhedsrådgivningen og på længere sigt i forbindelse med overvågning af egenkontrolprogrammer, både for fødevarehygiejne og dyrevelfærd i besætninger, hvis det besluttes at implementere krav herom. Den privat-praktiserende dyrlæges rolle vil bl.a. kunne bestå i at overvåge besætningsejerens dokumentation for, hvordan det sikres, at de foreskrevne procedurer til sikring af dyrevelfærd rent faktisk bliver overholdt, og dyrlægen skal i den forbindelse agere i henhold til dyreværnslovens § 20.

6.2.6 Kontrolrapport

Hvis den privat-praktiserende dyrlæge pålægges et større ansvar for dyrevelfærden i besætningerne i sit praksisområde, kunne det overvejes at skabe hjemmel til, at den kontrolrapport, der udarbejdes af fødevareregionerne i forbindelse med velfærdskontrollen, sendes til den til bedriften tilknyttede privat-praktiserende dyrlæge. Udlevering af kontrolrapporten til den privat-praktiserende dyrlæge vil give dyrlægen indsigt i kontrolmyndighedens vurdering af de aktuelle dyreværnsmæssige forhold i besætningen. Initiativet vil kræve en lovændring.

Man kunne endvidere overveje at skabe hjemmel til at sende rapporten til branchen med henblik på, at branchen på baggrund af kendskab til resultaterne af velfærdskontrollen i besætningerne generelt, samt til problemerne i de enkelte besætninger, kan målrette kampagner, oplysning og rådgivning.

6.2.7 Frekvens af stikprøvekontrol med køretøjer

Det følger af transportdirektivets artikel 8, at medlemsstaterne skal udføre kontrol af en passende prøve af de dyr og transportmidler, der hvert år transporteres inden for medlemsstatens område. Kontrollen omfatter bl.a. dyrenes transportegnethed, håndtering af dyrene, arealkrav, køretøjets indretning samt at autorisation haves og medbringes. Justitsministeriet har i forbindelse med implementeringen af folketingsvedtagelse V 45 af 30. januar 2003 i en skrivelse af 2. juni 2004 oplyst Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om, at det er Justitsministeriets opfattelse, at det formentlig vil være i overensstemmelse med EU-retten at intensivere antallet af stikprøvekontroller til et sted mellem 25 og 30%. Dette kan ske dels i form af rampekontrol på samlesteder eller i besætninger, dels ved landevejskontrol udført af Rigspolitiets Færdselsafdeling.

6.2.8 Certifikat i køretøjer

Transportdirektivet indeholder ikke regler om godkendelse af køretøjer, og de danske regler herom er derfor rent nationalt fastsat. Det danske godkendelsescertifikat indeholder bl.a. op-

lysning om areal og etager i køretøjet. Det vil umiddelbart være i overensstemmelse med EU-retten at kræve, at dansk indregistrerede køretøjer udstyres med et synligt certifikat, der indeholder oplysninger om det tilgængelige areal samt antal dyr og hvilke arter, der må transporteres.

Som noget nyt fastsættes det imidlertid i transportforordningen, der finder anvendelse fra januar 2007, at køretøjer, der benyttes til lange transporter af dyr, skal godkendes, uanset hvor køretøjet indregistreres i EU. Forordningens godkendelsescertifikat indeholder oplysninger om antal m² pr. dæk, og om hvilke dyr køretøjet må transportere. Forordningen indeholder endvidere regler om såkaldte logbøger, der afløser de gældende regler om ruteplaner. I logbogen skal antallet af dyr oplyses, og som noget nyt i forhold til ruteplanerne skal dyrenes forventede vægt i kg, og det samlede areal i m² oplyses.

Transportforordningens regler om godkendelse af køretøjer til lange transporter, og forordningens bestemmelser om logbøger, giver således samlet set en væsentlig forbedring af myndighedernes mulighed for at kontrollere, om reglerne om belægningsgrad er overholdt. Det er i den forbindelse endvidere Justitsministeriets vurdering, at det danske krav om, at også køretøjer til korte transporter af større dyr skal godkendes, kan opretholdes, når forordningen finder anvendelse.

Regler om et synligt certifikat vil derfor alene kunne virke kort tid efter udstedelse frem til, at transportforordningen træder i kraft.

Det bemærkes, at branchen allerede er gået i gang med at se på spørgsmålet.

6.2.9 Uddannelse af transportører og chauffører

Der stilles i 1993-transportbekendtgørelsen krav om, at den ansvarlige for en virksomhed, der ønsker at blive autoriseret til at varetage dyretransporter, skriftligt skal erklære overfor Fødevarestyrelsen, at transporten af dyrene kun overdrages til personer, der *enten* har modtaget en særlig uddannelse *eller* i øvrigt har en tilsvarende faglig erfaring, således at de kan håndtere og transportere dyrene, samt give dyrene den nødvendige pleje under transporten.

Kravet, om at personalet har *enten* uddannelse *eller* erfaring, stammer fra transportdirektivet. Det er derfor Justitsministeriets vurdering, at det på nuværende tidspunkt ikke vil være i overensstemmelse med EU-retten alene at acceptere *uddannelse* i forbindelse med autorisation af transportvirksomheden.

Den nye transportforordning skærper imidlertid kravene til uddannelse af det personale, der håndterer dyr i forbindelse transport. Når forordningen skal anvendes fra januar 2007 må transportvirksomhederne således kun betro håndteringen af dyr til personale, som er blevet undervist i forordningens tekniske forskrifter om bl.a. transportegnethed og håndtering af dyr, samt i reglerne om logbogen, jf. punkt 6.2.6.

Fra januar 2008 stilles der herudover krav om, at personer kun må være chauffør eller fungere som ledsager i forbindelse med lastbiltransport af bl.a. svin, kvæg og heste, hvis de er i besiddelse af et særligt kompetencebevis. Ud over kendskab til reglerne om de tekniske forskrifter

og logbogen skal uddannelsen for at opnå dette bevis omfatte viden om dyrs adfærd, dyrefysiologi og nødhjælp til dyr. Kompetencebeviset skal kunne forevises for den kompetente myndighed – i Danmark Fødevarestyrelsen eller politiet – under transporten af dyrene.

Disse uddannelseskra v vurderes at være af overordentlig stor betydning med henblik på at sikre god dyrevelfærd i forbindelse med dyretransporter.

6.2.10 Egenkontrol i transportvirksomheder

Såvel transportvirksomheden som den enkelte chauffør har ansvaret for, at reglerne om transport af dyr overholdes. Ved at etablere et krav om egenkontrol, kan den kontrollerende myndighed forlange dokumentation for, hvordan den ansvarlige for transporten sikrer, at dyreværnslovgivningens krav overholdes. Formålet med egenkontrol vil være at forebygge overtrædelse af reglerne om transport af dyr ved hjælp af øget fokus på og kendskab til reglerne.

Hvis man måtte vælge at arbejde videre med muligheden for at etablere egenkontrol på dette område, må det bl.a. overvejes nærmere, om indførelse af egenkontrolprogrammer vil kræve ændring af dyreværnsloven, eller om kravet kan indføres administrativt med hjemmel i den gældende lov.

6.2.11 Destruktionsanstalter

På grund af hensynet til dyresundhed og fødevarer sikkerhed skal alle selvdøde og aflivede dyr afleveres til en godkendt destruktionsanstalt. Der findes ikke bestemmelser, der sikrer kontrol af, hvor mange dyr den enkelte bedrift sender til destruktion, og der foretages ikke undersøgelse af årsagerne til aflivning/selvdød. I øjeblikket afsløres en række overtrædelser, som f.eks. skuldarsår hos søer, oftest på slagteriet og ikke hos aflivede søer på destruktionsanstalter.

Information om antallet af dyr, der sendes til destruktion fra den enkelte bedrift, og årsagen til destruktion vil kunne bidrage til at skabe et billede af dyrenes tilstand i den enkelte bedrift og vil kunne anvendes i forbindelse med Fødevarestyrelsens udpegning af besætninger til den risikobaserede stikprøvekontrol. Kontrol på destruktionsanstalter vil kunne foretages stikprøvevis eller i kampagneform. Som en begyndelse kunne det overvejes at registrere, hvor store mængder den enkelte besætningsejer leverer til destruktionsanstalter. Udsving i leverancer, som f.eks. en pludselig stigning kan indikere, at der sker ændringer i besætningens velfærdsmæssige situation

Mulighed for at få disse oplysninger vil kræve, at der skabes hjemmel til at foretage stikprøvekontrol på destruktionsanstalterne. Endvidere skal der på destruktionsanstalterne etableres fysiske rammer, så den tilsynsførende dyrlæge kan udføre kontrollen. Dette forventes at medføre ret store udgifter, idet mulighed for sortering og undersøgelse af de leverede dyr på destruktionsanstalten forudsætter væsentlige indretningsmæssige ændringer.

6.2.12 Uddannelse af tilsynsførende dyrlæger

Efteruddannelsesaktivitet og kursusdeltagelse er af stor betydning for at kunne forbedre kvaliteten af den tilsynsførende dyrlæges kontrol i besætninger og under transport.

Gældende lovgivning foreskriver, at stikprøvekontrollen i besætninger skal foretages af en tilsynsførende dyrlæge med særlig indsigt i dyrevelfærd. Der er behov for, at de kontrollerende dyrlæger får adgang til efteruddannelse, således at der opnås en større viden om husdyrenes adfærd og velfærd. En sådan efteruddannelse vil kunne foregå på tema- eller kursusdage om adfærd og velfærd hos de enkelte dyrearter. Efteruddannelse og dermed øget faglig indsigt må forventes at kunne bidrage til en højere grad af ensartethed i kontrollen såvel i besætninger som under transport.

6.2.13 Udvalgelse til kontrol

6.2.13.1 Risikoanalyse

Det kan overvejes, om der skal ske en klar og indbyrdes uafhængig opdeling af risikoanalyse i henholdsvis risikovurdering og –håndtering, så Danmarks Fødevareres Forskning med inddragelse af samarbejdspartnere varetager førstnævnte, mens Fødevarestyrelsen er ansvarlig for sidstnævnte. Det vil styrke kvaliteten i risikoanalysen ved en fokusering på og intensiveret kontrol af særligt kritiske kontrolpunkter.

Det er en forudsætning for at udføre risikobaseret kontrol på baggrund af en risikoanalyse, at der er forskning på området – ellers er mulighederne for at udvikle den risikobaserede udvælgelse af besætninger begrænsede.

6.2.13.2 Risikoparametre

Der kunne sættes mere fokus på evaluering af relevante risikoparametre i besætninger, under transport (f.eks. på samlesteder) og på destruktionsanstalter. Der kan være tale om forekomsten tykke haser, klovproblemer samt huldværldi. Det skønnes herved at være muligt at styrke kvaliteten i den risikobaserede kontrol.

6.2.14 Dyreværnsregister

Kriminalregistret indeholder i dag oplysninger om overtrædelser af dyreværnslovgivningen, hvor sagen resulterer i en frihedsstraf eller en bøde på 1.000 kr. eller herover. Politi og anklagemyndigheden har adgang til disse oplysninger og kan i forbindelse med verserende sager anvende oplysningerne om tidligere overtrædelser bl.a. ved overvejelsen af, om der skal nedlægges påstand om frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr eller om frakendelse af autorisation til at transportere dyr.

Desuden har Fødevarestyrelsen med hjemmel i dyrlægeloven oprettet et ”dyrlægeregister” med oplysning om alle landets dyrlæger og de straffe, de måtte have modtaget for overtrædelse af dyrlægeloven og regler udstedt i medfør heraf – men ikke for overtrædelse af dyreværnslovgivningen. Fødevarestyrelsen har via dette register et samlet overblik over den enkelte dyrlæges overtrædelser og sanktioner, og disse informationer har allerede vist sig at være et vigtigt værktøj ved den risikobaserede medicinkontrol.

Man kunne udover de eksisterende registre overveje at etablere et ”dyreværnsregister” i Fødevarestyrelsens regi. Et sådant register kunne indeholde oplysninger om personer, der vedtages bødeforlæg eller dømmes for overtrædelse af dyreværnslovgivningen i forbindelse med

hold af produktionsdyr og heste, og registret vil således typisk indeholde oplysninger om besætningsejere og transportører. Registret vil kunne bruges i forbindelse med tilrettelæggelsen af den risikobaserede kontrolindsats.

Som beskrevet under punkt 5.1.1.5 findes der allerede en indberetningsordning, hvorefter politikredsene skal indsende oplysninger om domme og vedtagne bødeforlæg i transportsager til Fødevarestyrelsen. Denne ordning kunne udvides til at omfatte overtrædelser af dyreværnslovgivningen i forbindelse med hold af landbrugsdyr og heste, og på baggrund af disse indberetninger etablere et ”dyreværnsregister”.

I samme forbindelse kunne det eksisterende ”dyrlægeregister” udvides til at omfatte privatpraktiserende dyrlægers overtrædelser også af dyreværnslovgivningen, herunder sager om manglende anmeldelse efter dyreværnslovens § 20.

Etablering af et dyreværnsregister skønnes at ville koste mindst 2 mio. kr. Der vil være behov for at skaffe hjemmel, herunder i forhold til persondatalovgivningen, såvel til etablering af et ”dyreværnsregister”, som til registrering af oplysninger om dyrlægers overtrædelse af dyreværnslovgivningen i det eksisterende ”dyrlægeregister”.

6.2.15 Sanktioner

6.2.15.1 Mulighed for at give påbud

Dyreværnsloven indeholder ikke en generel hjemmel til, at fødevareregionerne kan udstede påbud, når de konstaterer, at dyreværnslovgivningen ikke overholdes. Derimod indeholder lov om hold af slagtekyllinger samt 1993-transportbekendtgørelsen mulighed for at udstede påbud.

Påbud er et stærkere reaktionsmiddel end indskærpelser idet den ansvarlige får direkte besked på, hvad der skal rettes, enten straks eller inden for en given tidsfrist, mens indskærpelser har karakter af en vejledning. Manglende efterkommelse af et påbud kan derfor i sig selv straffes, udover straf for selve overtrædelser. Der kan desuden argumenteres for, at påbud har en større præventiv effekt end indskærpelser.

Det vil kræve en ændring af dyreværnsloven og lovene om hold af svin at give fødevareregionerne mulighed for at udstede påbud indenfor alle områder af dyreværnslovgivningen.

6.2.15.2 Administrative bøder

Dyreværnsloven giver ikke Fødevarestyrelsen eller fødevareregionerne hjemmel til at udstede administrative bødeforlæg. Såfremt der var mulighed herfor, ville Fødevarestyrelsen/fødevareregionerne kunne skride hurtigere ind overfor dyreværnsmæssigt kritisable forhold i besætninger og i forbindelse med transport.

De tilfælde, hvor særmyndigheder i lovgivningen er tillagt beføjelse til at udstede administrative bødeforlæg er karakteriseret ved at være områder med et betydeligt antal straffesager, og hvor der i retspraksis er fastlagt entydige retningslinjer for, hvilke bødestørrelser de pågældende overtrædelser skal sanktioneres med. Det er således nødvendigt, at der er tale om et

relativt ensartet sagsområde med en tilpas stor sagsmængde. Det er Fødevarestyrelsens umiddelbare vurdering, at der er tale om tilstrækkeligt ensartede sager i højst 25% af sagerne om overtrædelse af dyreværnslovgivningen.

Hertil kommer, at der skal være tale om sager, hvor det er let at konstatere, om der foreligger en lovovertrædelse, således at der typisk ikke vil være behov for en nærmere bevisførelse.

6.2.15.3 Fratagelse af transportørs autorisation

Muligheden i bl.a. dyreværnsloven for at fratage en transportør autorisation til at transportere dyr er beskrevet under punkt 5.1.1.5.

Det vil være muligt udvide adgangen til at frakende transportører eller chauffører, der overtræder reglerne om transport af dyr, retten til at have med dyr at gøre. En sådan skærpelse vil kræve en lovændring.

6.2.16 Muligheder for øget brugerfinansiering

Justitsministeriet har i en redegørelse af 2. juni 2004 til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om brugerbetaling for stikprøvekontrol anført, at der ikke bør indføres brugerbetaling for udførelsen af stikprøvekontroller, da det i et vist omfang vil bero på tilfældigheder, hvem der udsættes for kontrol og dermed pålægges brugerbetaling.

For så vidt angår den risikobaserede stikprøvekontrol, der foretages i 5% af besætningerne, sker er der indirekte brugerbetaling for kontrollen af slagtekyllinger, således kontrollen betales kollektivt af Fjerkræafgiftsfonden. De opfølgende besøg betales af den enkelte besætningsejer. Dette sker med hjemmel i lov om hold af slagtekyllinger.

Det vil tilsvarende kunne overvejes at indføre betaling via afgiftsfondene for svin, kvæg m.v., og at pålægge besætningsejeren omkostningen ved opfølgende besøg. Disse tiltag vil kræve lovændringer, og en sådan ordning vil for afgiftsfondenes vedkommende være betinget af, at bestyrelsen for hver af fondene accepterer en sådan ordning, samt af at Kommissionen godkender ordningen, der skal notificeres i overensstemmelse med statsstøttere reglerne.

7 Referencer

Danmarks Statistik (2003). Landbrug 2002. Statistik om landbrug, gartneri og skovbrug.

Danmarks Statistik (2000). Hestetælling.

Fødevarestyrelsen (2005). Kontrol af dyrevelfærd 2004. Resultater fra den danske kontrol af velfærd under transport og i besætninger med landbrugsdyr og heste.

Fødevarestyrelsen (2005). Plan for velfærdskontrollen (Kontrolstrategi).

Fødevarestyrelsen (2005). Redegørelse af 31. maj 2005 til ministeren om sagen om transport af smågrise fra Danmark til Tyskland.

8 Tabeller

8.1 Tabel 1. Beskrivelse af kontrol af dyrevelfærd i besætninger (kvæg, svin, hest, æglæggende høns og slagtekyllinger), ved eksport af dyr direkte fra besætning, på samlesteder, ved grænsekontrol, i forbindelse med landevejskørsel, ved ankomst til slagteri, ny besætning, dyrskue og marked m.v. samt på destruktionsanstalter tilligemed administrative kontrolopgaver i 2004.

FVST: Fødevarestyrelsen

PDIR: Plantedirektoratet

PPD: Privat-praktiserende dyrlæger

Dyr i besætning (jf. kap. 4.1.1.1-4.1.1.4 og kap. 4.2.1-4.2.3)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Velfærdsbesøg (tilfældig og risikobaseret)	Fysiske forhold, management	2.324	Finanslov
	Opfølgende velfærdsbesøg	Fysiske forhold, management	180	Finanslov
	Slagtekyllinger: velfærdsbesøg (tilfældig og risikobaseret)	Fysiske forhold, management	59	Bruger
	Slagtekyllinger: opfølgende velfærdsbesøg	Fysiske forhold, management	1	Bruger
PDIR	Mærkningskontrol	Manglende mærkning	1.400	Bruger
PPD	Besætningsbesøg (<i>ad hoc</i>)*	Fysiske forhold, management (sundhed og velfærd)	Ca. 578.800	Bruger
	Sundhedsrådgivningsbesøg**	Fysiske forhold, management	Ca. 151.200	Bruger

*500 dyrlæger foretager ca. 4 besætningsbesøg dagligt. Mindst 1 årligt besøg i hver besætning, evt. i forbindelse med udlevering eller ordination af medicin

** Ca. 50% af malkekvægsbesætninger (ca. 3.600 stk.) og ca. 90% af svinebesætninger (9.000 stk.) har sundhedsrådgivningsaftaler. Sundhedsrådgivningsaftalen omfatter 12 årlige rådgivningsbesøg.

Dyr til direkte eksport fra besætning (jf. kap. 5.1.1.1 og kap. 5.2.2.2)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Velfærdskontrol	Transportegnethed. Indladningsforhold.	Ca. 1.000 forsendelser (alle dyr)	Bruger
FVST	Risikobaseret stikprøvekontrol af køretøj	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	36	Finanslov

Dyr på samlested (jf. kap. 5.1.1.2 og kap. 5.2.3.2)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Velfærdskontrol	Transportegnethed. Fysiske forhold, management.	Ca. 10.000 forsendelser (alle dyr)	Bruger (transportegnethed) ellers finanslov
FVST	Stikprøvekontrol af køretøj v. ankomst	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	125	Finanslov
FVST	Risikobaseret stikprøvekontrol af køretøj v. afgang	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	153	Finanslov

Grænsekontrol af dyr ved indførsel fra tredjelande samt ved udførsel til tredjelande efter transport i EU på over 8 timer (jf. kap. 5.1.1.2.2 og kap. 5.2.3.3)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Velfærdskontrol. Dokumentkontrol	Transportegnethed	Alle dyr	Bruger

Grænsekontrol af kvæg ved eksport til tredjelande med eksportrestitutions (jf. kap. 5.1.1.2.2 og kap. 5.2.3.3)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Velfærdskontrol og attestation	Transportegnethed	Alle dyr	Bruger

Dyr under landevejstransport (jf. kap. 5.1.2 og kap. 5.2.3.1)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
Rigspoliti	Stikprøvekontrol af køretøj	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	220	Finanslov
Politikredsene	Stikprøvekontrol af køretøj	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	50	Finanslov
FVST	Assistance til politi	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	Efter behov	Finanslov

Dyr på slagteri (jf. kap. 5.1.1.3.1 og kap. 5.2.4.1)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Velfærdskontrol	Transportegnethed	Alle dyr	Bruger
FVST	Slagtekyllinger: velfærdskontrol	Transportegnethed. Fjerdragt og trædepuder.	100 fødder fra 100 forskellige kyllinger i hvert hus	Bruger
FVST	Stikprøvekontrol af køretøjer	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	2.031	Finanslov

Dyr på dyrskue, marked m.v. (jf. kap. 5.1.1.3.2 og kap. 5.2.4.2)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Velfærdskontrol	Fysiske forhold, management	Alle dyr*	Bruger
FVST	Stikprøvekontrol af køretøj ved ankomst	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	0	Finanslov

* Kåringer, avlsarrangementer og udstillinger med én enkelt dyreart er undtaget tilsyn. Jævnlig samlinger af en enkelt dyreart, som foregår i træningsøjemed med fast deltagerkreds, er ikke omfattet af samlestedsbekendtgørelsen

Dyr ved ankomst til besætning fra EU-lande (jf. kap. 5.1.1.3.3 og kap. 5.2.4.3)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Stikprøvekontrol af køretøj og dyr	Køretøj, dyr og/eller ledsagedokumenter	5	Finanslov

Dyr til destruktionsanstalter (jf. kap. 5.1.1.3.4 og 5.2.4.4)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
Der foretages ingen velfærdsmæssig kontrol af døde dyr på destruktionsanstalter				

Administrative opgaver (jf. kap. 4.2.1.2, kap. 5.1.1.1 og kap. 5.2.2)

Kontrollør	Kontroltype	Kontrolformål	Antal kontroller	Betaling
FVST	Autorisation af transportvirksomhed	Ansøgning	1.273	Finanslov
FVST	Ruteplaner: forudgående kontrol	Udarbejdelse	7.657	Bruger
FVST	Ruteplaner: efterfølgende kontrol	Revision	7.657	Bruger
FVST	Slagtekyllinger: godkendelse af handlingsplaner	Udarbejdelse, implementering	6	Bruger

8.2 Tabel 2. Oversigt over "minimumsstrafpositioner" og Rigsadvokatens bemærkninger til straffniveauet (besætninger)

Bestemmelse i lovgivningen	'Minimums-strafpositioner' jf. forarbejderne til lov nr. 384 af 28. maj 2003 om ændring af dyreværnsloven	Rigsadvokatens bemærkninger i redegørelsen fra januar 2005 (baseret på indberetninger fra politimestrene i perioden 1. juli 2003 til 1. september 2004)
<p>§ 28, stk. 1, 1. pkt. (overanstrengelse, vanrøgt eller anden uforsvarlig behandling af dyr)</p> <p>Overtrædelse begået i forbindelse med udøvelse af erhverv</p>	<p><u>Uforsvarlig behandling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 5.000 kr. • 2. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 7.500 kr. <p><u>Grovere uforsvarlig behandling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 10.000 kr. • 2. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 15.000 kr. 	<p><u>Uforsvarlig behandling:</u></p> <p>40 afgørelser indberettet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 bøder på 2.000 kr. - 4.000 kr. • 28 bøder på 5.000 kr. • 2 bøder på 7.500 kr. • 2 bøder på 10.000 kr. • 1 bøde på 12.000 kr. <p><u>Grovere uforsvarlig behandling:</u></p> <p>14 afgørelser indberettet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 indenretlig advarsel • 4 bøder på 5.000 kr. • 9 bøder på 10.000 kr.

<p>§ 28, stk. 1, 1. pkt. (overanstrengelse, vanrøgt eller anden uforsvarlig behandling af dyr)</p> <p>Overtrædelser, der ikke er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv</p>	<p><u>Uforsvarlig behandling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 2.000 kr. • 2. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 3.000 kr. <p><u>Grovere uforsvarlig behandling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 5.000 kr. • 2. gangstiltfælde: i almindelighed ikke under 7.500 kr. 	<p><u>Uforsvarlig behandling:</u></p> <p>13 afgørelser indberettet</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 indenretlig advarsel • 10 bøder på 2.000 kr. • 2 bøder på 5.000 kr. <p><u>Grovere uforsvarlig behandling:</u></p> <p>9 afgørelser indberettet</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 bøde på 3.000 kr. • 6 bøder på 5.000 kr. • 1 bøde på 6.000 kr. • 1 bøde på 7.000 kr.
<p>Overtrædelser, der ikke er omfattet af § 28, stk. 1, men alene af § 28, stk. 2, eller regler udstedt i medfør af dyreværnsloven</p> <p>Overtrædelser begået i forbindelse med udøvelse af erhverv</p>	<p><u>1. gangstiltfælde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • i almindelighed ikke under 3.000 kr. <p><u>2. gangstiltfælde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • i almindelighed ikke under 4.500 kr. <p>Ingen ændring af bødeniveauet i sager, hvor der er tale om brud på helt formelle regler, og hvor dyret ikke konkret har været udsat for væsentlig ulempe.</p>	<p>61 afgørelser indberettet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 11 sager med bøder på 1.000 kr. – 2.500 kr., hvor overtrædelserne omhandler dyreværnslovens § 1 • 23 bøder på 3.000 kr. • 20 bøder på 3.500 kr. – 10.000 kr., heraf 13 sager med bøder på 5.000 kr. • 7 bøder på 1.000 – 2.000 kr. i sager om overtrædelse af mere formelle regler

Overtrædelser, der ikke er omfattet af § 28, stk. 1, men alene af § 28, stk. 2, eller regler udstedt i medfør af dyreværnsloven	Ingen ændring af bødeniveau tilsigtet.	15 afgørelser indberettet: <ul style="list-style-type: none"> • 1 indenretlig advarsel • 7 bøder på 1.000 kr. • 5 bøder på 1.500 kr. - 3.000 kr. • 2 bøder på 5.000 kr.
Overtrædelser, der ikke er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv		

8.3 Tabel 3. Oversigt over "minimums-strafpositioner" samt Rigsadvokatens bemærkninger til straffniveauet (transport)

Bestemmelse i lovgivningen	Forarbejder til lov nr. 384 af 28. maj 2003	Rigsadvokatens bemærkninger i redegørelsen fra januar 2005
Overtrædelse af transportreglerne i forbindelse med udøvelse af erhverv	<u>Ikke uforsvarlig behandling (ikke omfattet af dyreværnslovens § 28, stk. 1):</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1. gangstiltælde: i almindelighed ikke under 3.000 kr. • 2. gangstiltælde: i almindelighed ikke under 4.500 kr. 	<u>Overtrædelse af transportreglerne og evt. samtidig dyreværnslovens § 28, stk. 2:</u> 66 afgørelser indberettet: <ul style="list-style-type: none"> • 14 bøder på 500 kr. – 1.500 kr. (hovedsageligt formelle fejl) • 5 bøder på 2.000 kr. – 2.500 kr. • 35 bøder på 3.000 kr. – 4.500 kr. • 10 bøder på 5.000 kr. • 1 bøde på 6.000 kr. • 1 bøde på 10.000 kr.

	<p><u>Uforsvarlig behandling (dyreværnslovens § 28, stk. 1):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. gangstilmælde: i almindelighed ikke under 5.000 kr. • 2. gangstilmælde: i almindelighed ikke under 7.500 kr. <p><u>Grovere uforsvarlig behandling (dyreværnslovens § 28, stk. 1):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. gangstilmælde: i almindelighed ikke under 10.000 kr. • 2. gangstilmælde: i almindelighed ikke under 15.000 kr. <p><u>Sager med gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser: Væsentligt højere bødeløb, end hvad der er anført om 2. gangstilmælde.</u></p> <p><u>Mulighed for absolut kumulation</u> afhængigt af en konkret vurdering af den enkelte sag.</p>	<p><u>Uforsvarlig behandling (dyreværnslovens § 28, stk. 1):</u></p> <p>16 afgørelser indberettet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 indenretlig advarsel • 3 bøder på 3.000 kr. • 9 bøder på 5.000 kr. • 4 bøder på 7.500 kr. – 15.000 kr. <p><u>Grovere uforsvarlig behandling (dyreværnslovens § 28, stk. 1):</u></p> <p>2 afgørelser indberettet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 bøde på 10.000 kr. • 1 bøde på 15.000 kr.
--	--	---

Bilag 1: Produktionsfakta

Vedr. kvæg

Der findes ca. 17.800 kvægbesætninger med ca. 1,6 mio. dyr i Danmark, hvoraf ca. 661.000 er køer. Der eksisterer ca. 7.200 malkekvægsbesætninger (kilde: Køddbranchens Fællesråd og Danmarks Statistik). Kvæg transporteres til periodiske lokaliteter såsom græsning, dyrskuer, markeder, udstillinger m.v. For kvæg er der etableret ordninger med samdrift, hvor dyr fra flere forskellige besætninger huses på samme lokalitet. Der findes et enkelt samlested for levedyr.

I forbindelse med slagting transporteres kvæg ofte direkte fra besætning til slagteri og i mindre omfang via samlested. Der blev slagtet 592.559 stk. kvæg i 2004.

I 2004 blev der eksporteret ca. 43.000 stk. kvæg (kilde: Køddbranchens Fællesråd). Størstedelen af kvæg eksporteres via samlesteder. En betydelig del er såkaldte ”sødmælkskalve” til levebrug i Nederlandene. Herudover udgøres eksporten overvejende af slagtekvæg.

I forhold til en forholdsvis stor eksport, foregår der kun en ringe import af kvæg (avlsvin) til Danmark.

Der blev leveret ca. 180.463 stk. kvæg, hovedsagelig kalve, til destruktionsanstalterne i 2004.

Vedr. svin

Der findes ca. 10.000 besætninger med ca. 13 mio. svin i Danmark (kilde: Danske Slagterier og Danmarks Statistik). Smågrise transporteres i stort omfang mellem besætninger, herunder også til såkaldt ’multi-site’-produktion. Typisk transporteres smågrise fra so-besætning til opfødning i én eller to andre besætninger, inden de sendes på slagteri. Ved slagting transporteres svin oftest direkte fra besætningen. Der produceres og slagtes ca. 23 mio. slagtesvin i Danmark årligt.

I 2003 blev der eksporteret ca. 1,5 mio. svin, mens der i 2004 blev eksporteret ca. 2,3 mio. svin, heraf ca. 1,9 mio. smågrise (<50 kg), ca. 255.000 slagtesvin og ca. 133.000 søer til slagtning (kilde: Danske Slagterier). De fleste svin eksporteres via samlesteder, om end der ses en tendens til øget eksport direkte fra besætninger. En prognose baseret på første kvartal viser, at der kan forventes en eksport på ca. 3,4 mio. svin i 2005.

Der er foregået en beskeden import af svin i 2004 (333 stk. fra tredjelande). Der blev i 2004 leveret ca. 2.850.704 svin til destruktionsanstalterne.

Vedr. heste

Det anslås, at der findes ca. 175.000 heste i Danmark, heraf ca. 38.000 heste i 7.400 besætninger med et areal på over 5 ha (Danmarks Statistik). Der er ca. 78.000 familier med heste. Heste er ikke centralt registreret i det centrale husdyrbrugsregister (CHR). På nuværende tidspunkt er oplysninger om hestehold derfor ikke umiddelbart tilgængelige for Fødevarestyrelsen. Heste transporteres hovedsageligt til periodiske lokaliteter, så som dyrskuer, udstillinger, kåringer, ridestævner, ringridning, træning, bedækning, græsning m.v., ligesom der finder en omfattende transport af heste over landegrænser sted.

I 2004 blev der eksporteret 3.604 heste, mens der blev importeret 445 heste til levebrug fra tredjelande. Der blev slagtet 2.268 heste og leveret 5.785 heste til destruktionsanstalterne i 2004.

Vedr. fjerkræ

For fjerkræ er produktionen pyramideformet med få store avlsbesætninger øverst og mange produktionsbesætninger med størstedelen af dyrene nederst. Der er ca. 350 slagtekyllingebesætninger og ca. 300 konsumægbesætninger med flere end 350 konsumægproducerende høner, heraf ca. 70 traditionelle buranlæg (kilde: Det Danske Fjerkræraad). Der blev produceret og slagtet ca. 133 mio. slagtekyllinger i 2004.

Slagtekyllingerne transporteres fra rugeri til slagtekyllingeproducent og videre til slagteri. Der findes ca. 3,5 mio. konsumægshøner, der producerer æg i ca. et år. Dyrene transporteres fra opdræts- til æglæggerbesætninger og derfra til slagtning, medmindre de aflives i besætningen efter endt æglægning.

Der blev eksporteret ca. 5 mio. fjerkræ i 2004, i overvejende grad udsætterhøner til slagtning og daggamle kyllinger. Der importeres i stort omfang daggamle avlsdyr fra Sverige, Tyskland, Det Forenede Kongerige og Frankrig.

Bilag 2: Lovgivning

Generelt:

Rådets forordning (EF) nr. 1774/2002 af 3. oktober 2002 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter som ikke er bestemt til konsum ("biproduktforordningen")

Lov nr. 269 af 21. april 2004 om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden

Lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger ("dyrlægeloven")

Lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed

Lovbekendtgørelse nr. 344 af 13. maj 2005 af dyreværnsloven ("dyreværnsloven")

Bekendtgørelse nr. 1037 af 14. december 1994 om slagtning og aflivning af dyr med senere ændringer

Bekendtgørelse nr. 597 af 9. juli 1997 om uddannelse som faglært landmand (landbrugets grunduddannelse)

Bekendtgørelse nr. 185 af 20. marts 2000 om dyrskuer, udstillinger og lignende samlinger af husdyr ("dyrskuebekendtgørelsen")

Bekendtgørelse nr. 771 af 29. august 2001 om omsætning af husdyr via samlesteder og eksportisolationstalder ("omsætningsbekendtgørelsen")

Bekendtgørelse nr. 733 af 2. juli 2004 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder

Bekendtgørelse nr. 1274 af 13. december 2004 om fersk kød m.v.

Bekendtgørelse nr. 289 af 21. april 2005 om betaling for kontrol af fødevarer og levende dyr m.v. ("betalingsbekendtgørelsen")

Cirkulæreskrivelse af 14. april 2005 om styrkelse af samarbejdet mellem fødevareregionerne og politikredsene i dyreværnsager

Besætninger:

Bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr

Bekendtgørelse nr. 308 af 3. maj 2000 om registrering af husdyrbrug i CHR

Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr ("mindstekravsbekendtgørelsen")

Bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr
Bekendtgørelse nr. 1197 af 19. december 2003 om stikprøvekontrol af velfærd for landbrugsdyr og heste, som ikke holdes med henblik på landbrugsmæssige formål ("stikprøve-bekendtgørelsen")
Cirkulæreskrivelse af 6. januar 2004 til samtlige fødevareregioner om Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1197 af 19. december 2003 om stikprøvekontrol af velfærd for landbrugsdyr og heste, som ikke holdes med henblik på landbrugsmæssige formål

Kvæg:

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer

Svin:

Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer

Lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin med senere ændringer

Lov nr. 173 af 19. marts 2001 om udendørs hold af svin.

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer

Fjerkræ:

Lov nr. 336 af 16. maj 2001 om hold af slagtekyllinger

Bekendtgørelse nr. 1069 af 17. december 2001 om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion med senere ændringer

Bekendtgørelse nr. 533 af 17. juni 2002 om beskyttelse af æglæggende høner.

Transport

Kommissionens forordning (EF) nr. 639/2003 af 9. april 2003 om fastsættelse af gennemførelsesbestemmelser efter Rådets forordning (EF) nr. 1254/1999 for så vidt angår kravene for ydelse af eksportrestitutioner i forbindelse med levende kvægs velfærd under transport

Lov nr. 473 af 9. juni 2004 om godkendelse og syn af køretøjer

Lovbekendtgørelse nr. 107 af 19. februar 2003 af lov om godskørsel som ændret ved lov nr. 474 af 9. juni 2004

Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97 ("transportforordningen"; finder anvendelse fra 5. januar 2007).

Bekendtgørelse nr. 208 af 17. juni 1964 om transport af dyr med senere ændringer ("1964-bekendtgørelsen")

Bekendtgørelse nr. 201 af 16. april 1993 om beskyttelse af dyr under transport med senere ændringer ("1993-transportbekendtgørelsen")

Bekendtgørelse nr. 774 af 29. august 2001 om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af levende dyr

Bekendtgørelse nr. 674 af 14. juli 2003 om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr med senere ændringer ("samlestedsbekendtgørelsen")

Cirkulæreskrivelse af 21. december 2004 til samtlige politimestre og politidirektøren i København om kontrol af transportmidler og dyr under vejtransport

Rådets direktiv 91/628/EØF af 19. november 1991 om beskyttelse af dyr under transport og om ændring af direktiv 90/425/EØF og 91/496/EØF med senere ændringer ("transportdirektivet")